

Izhaja ob 4 jutraj. Stane celoletno . . 240 K mesečno 20 . za inozemstvo . . 600 Oglas za vsak mm višine stolpca (58 mm) . . 1 K mali oglas do 30 mm stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 16/9 Telefon št. 72. Upravništvo: Ljubičeva ulica št. 15 Telefon št. 83. Račun kr. post. ček. urad št. 11.842.

Ljubljana, 14. januarja.

V ponedeljek se zopet sestane narodna skupščina. Na mizi poslancev leži skladnica zvezkov državnega proračuna. ki bo, ako se parlament resno loti dela, stopil v veljavo s 1. marcem, ko potečejo dvomesečno dvanajstine, izglasane od skupščine na podlagi lanskega proračuna.

Budžetna pravica je največja pravica vsakega parlamenta. Ob proračunski razpravi imajo poslanci brez razlike strank, ne glede na jakost njihovih političnih grupacij, priložnost, da pokažejo javnosti svojo parlamentarno sposobnost, svojim volilecem pa dokažejo, da so vredni nositi mandat, s katerim je tesno združeno zastopstvo ljudskih koristi.

V narodni skupščini se odloča usoda države in naroda. Tu je mogoče iznašati dalekosežne politične, gospodarske, socialne in kulturne načrte ter predloge, s katerimi je mogoče dvigati blagostanje ljudstva, tu je forum, kjer lahko dosežajo velike uspehe, elastični tudi opozicijski poslanci s pozitivno kritiko delovanja vlade in upravnih funkcionarjev.

V stari Avstriji nas je umetna nemška večina parlamenta brez usmiljenja tlačala k tlom in naši uspehi so navzlic velikim naporom bili le drobtine, ki so nam sem pa tam padle z mize nemške gospode. Z Jugoslavijo smo se zlasti veselili tudi svoje narodne skupščine, zavedajoč se, da bomo v njej odločali sami. Mislili in upali smo, da bo narod v njej lahko razvil in pokazal vse svoje zmožnosti in sposobnosti na parlamentarnem polju.

S privremeni narodni predstavništvo nismo bili zadovoljni. Mnogo je resnice na tem, da se zastopniki v tem prvem našem parlamentu niso dovolj zavolali svojih dolžnosti, ker niso bili izvoljeni od naroda. Z divjo strastjo je javnost udrihala po njih in zahtevala volitev, ko more narod po svobodni volji izbrati za poslance najboljše moze.

Tudi to smo doživeli. Sedaj sede izvoljeni poslanci v rednem parlamentu. Slika pa ni mnogo razveseljivejša. Ali se naj čudimo? Vzemimo samo Slovenijo, ki šteje 40 poslancev. Na prstih ene same roke lahko soštejemo one narodne zastopnike, ki so kos svoji nalogi in ki imajo tudi voljo za ljudstvo storiti kaj dobrega. Vse drugo za nič.

In ne samo to! Parlamentarna nesposobnost se veže še s hudoobjo. Mesto stremljenja, državi in ljudstvu pomagati, vidimo boljševiske tendence razdirati in uničevati vse vprek ter tako še večati nezadovoljstvo in z njim gorj ljudstva. Niti najmanjšega vzleta v višine, nobenega hrepenenja po idealu, samo hujskanje in vzbujanje strasti. Gesla, besede, dejanja nikjer.

Vsak dan nam nudi novih dokazov o notranji praznoti slavne opozicije. Naše opozicijske časopise ima očividno le eno ambicijo: širiti laž, begati ljudstvo ter se medsebojno nadleževati z neznanjem ali pa falzificiranjem. Naj zadostuje en sam vzgled.

V zadnjem času se klerikalni listi prav živahno pečajo z državnim proračunom in vprašanji, ki so z njim v zvezi. Že enkrat smo ugotovili, kako tendenciozno premetavajo proračunske številke. Sedaj so se lotili redukcije uradništva. Včeraj se je oglasil «Slovenec» s člankom, v katerem razmišlja o tem, kako poenostaviti in poceniti državni upravni aparat. S kakšno vestnostjo in kolikim znanjem je spisana ta članek! Kot o nekaj posem novem razpravlja o potrebi redukcije ministrstev — avtor torej očividno še ni nič slišal, da se pred zakonodajno skupščino že nahaja predlog o centralni upravi, ki reducirala število resortov na 13. «Slovenec» se zdi, da bi se lahko samo v Beogradu zmanjšalo število uradnikov za 4000 in to uradnikov v najvišjih šaržah in z najboljšo plačo. Uradna statistika pa pravi, da je bilo v Beogradu dne 1. januarja 1922 pri vseh ministrstvih, dalje pri beograjskih sodiščih in nižjih upravnih oblastih ter visokih srednjih in ljudskih šolah sploh le 3593 definitivnih (ukaznih) uradnikov. V to število so vračunjeni i ljudskoškolski učitelji, i profesorji, i sodniki, železniški uradniki ter tudi vsi definitivni pisarniški uradniki. Vseh državnih nastavitvenih (s pomožnimi, provizoričnimi in služitelji vred) je v Beogradu 8830! «Slovenec» zahteva torej v svrhu štedenja odpuščanje vseh uradnikov v Beogradu! O enakem poznavanju razmer kaže tudi njegova trditve, da imamo v zunanji službi polovico preveč osebja in njegova zahteva, da naj Jugoslavija izvalja svojo zunanjo poli-

Po konferenci v Cannesu

SESTANEK LLOYDA GEORGEA S POINCAREJEM. — ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK O POMENU KONFERENCE V GENOVI.

Pariz, 14. januarja. (Izv.) Angleški ministrski predsednik Lloyd George je prišel danes šele ob 3-40 popoldne v Pariz. Z njim so se pripeljali tudi angleški, belgijski in japonski delegati iz Cannes. Bivši ministrski predsednik Briand je pričakoval Lloyda Georgea na kolodvoru. Oba državnika sta se iskreno pozdravila, nakar je odšel Lloyd George v angleško poslaništvo, kjer ga je pričakoval Poincare, s katerim se je razgovarjal nad polurugo uro. Razgovor se je vršil v prijateljskem tonu in se smatra kot predigra za bližnja nova pogajanja med Francijo in Anglijo. Oba državnika sta naglašala nujno potrebo, da morata Francija in Anglija voditi politiko solidarnosti. Ali se je razpravljalo pri tej priložnosti o problemih, ki so bili na dnevnem redu konference v Cannesu, ni znano. Po razgovoru s Poincarejem je sprejel Lloyd George belgijske delegate in se vrne jutri v London.

Berlin, 14. jan. V razgovoru z zastopniki angleškega časopisa v Cannesu je izjavil ministrski predsednik Lloyd George pred svojim odhodom, da je usoda anglo-

sko-francoškega dogovora odvisna od stališča, ki ga bo zavzela nova francoska vlada. Ako nova francoska vlada ne bi bila naklonjena ratifikaciji reparacijskih predlogov ali da bi zavzela drugo stališče bi se moral sklicati nov sestanek vrhovnega sveta v svrhu ponovnih razpravljaj. Nadalje je izjavil Lloyd George, da smatra konference v Genovi za eno najvažnejših sestankov, ki jih je svet kdaj doživel. V desetih dneh se sestane v Londonu odtok, ki bo imel nalogo odobriti program konference v Genovi. Lloyd George je izjavil, da bi zelo rad videl, če bi se v Genovi ustvarila zveza ali pakt narodov, ki bi bil obsejnejši kot sedanja zveza narodov. Pri tej zvezi bi bili tudi trije veliki narodi, namreč Amerika, Nemčija in Rusija, ki so sedaj še zunaj obstoječe zveze narodov. Sodelovanje Zedinjenih držav je neobhodno potrebno za uspeh konference v Genovi, ravnotako kakor sodelovanje Nemčije in Rusije. Povabilo Rusije ne bi vsebovalo nobenih posebnih pogojev, razen onih, ki se tičejo svobode in bodočnosti trgovine. Neobhodno potrebno je tudi, da se zveza narodov udeleži konference v Genovi.

Težkoče gospoda Poincaréja

Pariz, 14. januarja. (Izv.) Novo designiranemu ministrskemu predsedniku Poincaréju se do danes popoldne še ni posrečilo sestaviti kabineta in je moral popoldne prekiniti pogajanja, ker je imel sestanek z Lloydom Georgeom. Domneva se, da bo novi kabinet sestavljen šele tekom nočle, ali pa najpozneje v ponedeljek popoldne. Dosedaj se je Poincaréju posrečilo pridobiti za vstop v vlado le Manouryja, ki prevzame notranji portfelj in de Lasteyryja za finančni resort. Manoury pripada skupini republikanske demokratske leve in je predsednik finančne komisije, de Lasteyry pa je član republikanske antante. Kakor poroča list «Temps», se Poincaré zlasti trudi, da bi približal dosedanjega vojnega ministra Barthena za justični portfelj, ker je z njim spojeno ministrsko polpredsedstvo. Od dosedanjih ministrov prevzame najbrže vojno Maginot, kolonije pa Sarrant. Popoldne je imel Poincaré celo vrsto pogajanj in razgovorov, med drugimi z Andree Tarduejem, kateremu je ponujal ministrstvo za osvobodene pokrajine, kar pa je ta odklonil. Tudi senator Doumergue, pristaja demokratske leve, je odklonil vstop v kabinet, objubil pa je Poincaréju polporo svoje skupine. Istotako tudi radikalni socialisti Herriot.

Rim, 14. januarja. Italijansko časopisje poudarja resnost položaja, ki je nastal vsled Briandovega odstopa, in pravi, da bi vsled tega čisto nepričakovano lahko nastale mednarodne posledice, in da je postal uspeh konference v Cannesu zelo dvomljiv. Listi ugotavljajo, da vodi Francija še vedno politiko vojaške prevladovanja, ki je proti svetovnemu miru. Imenovanje Poincaréja pomnožuje vznemirjalne momente.

VPLIV FRANCOŠKE KRIZE NA ZVEZO NARODOV.

Zeneva, 14. januarja. (Izv.) Svet zveze narodov je zaradi kabinetske krize v Pa-

tiki s pomočjo «častnih zastopnikov (!) in konzulov». Na ta način bi država zopet prihranila «do 200 milijonov kron nepotrebnih izdatkov». Po budžetu za leto 1922, pa znašajo celokupni izdatki (redni in izredni, med katerimi se nahajajo tudi izgube za velike kurzne razlike pri plačah uradnikov, službe in valutarno jakih državah) 34.812.197 dinarjev in 50 para, torej za dobrih 60 milijonov kron manj, nego hoče pristižeti «Slovenec» samo z zmanjšanjem uradništva v resortu tega ministrstva! Zaključek glavnega klerikalnega glasila izven v trditve, da se da samo pri ministerjalnih uradnikih pristižeti 522 milijonov kron! Kakšni zapraviljivi narodnega imetja so demokratski, ki vse to gledajo, kako strašno smrdi korupcija do neba!

Čudež je, da parlament, ki ima tako opozicijo, sploh še kaj koristnega dela opravi! More, mogoče je to samo vsled treznosti in samozatajevanja večine, ki sredi oglašajočega demagogičnega krika ne izgubi živcev. Ali ni že čas, da bi enkrat narod izgubil nekoliko svoje potrepljivosti ter zaropotal nad ljudmi, ki ga neprestano pitajo z lažjo in frazo, izkazujoč mu s temi svojimi — nespoštovanji?

rizu danes popoldne končal svoje konference in odločil rešitev cele vrste raznih vprašanj, ki pridejo zopet na dnevni red na prihodnjem zasedanju, ki se prične dne 23. aprila pod predsedstvom brazijanskega delegata Taouncha.

Nov konflikt med Francijo in Nemčijo

Pariz, 14. januarja. (Izv.) Komisija v zadevi vojnih krivcev je sklenila, da naj se Nemčija v zmislu določb versajske mirovne pogodbe pozove, da izroči svoje vozne krivce zaveznikom sodiščem. Sklep se predloži v odobritev vrhovnemu svetu. Komisija je izvršila ta sklep zaradi tega, ker je prišla do prepričanja, da dosedanje razsodbe državnega sodišča v Lipskem niso prinesle zaveznikom nobenega zadostjenja, ker so bili skoro vsi pronesirani vojni krivci oproščeni. Francoski krogi smatrajo, da se bo Nemčija tej zahtevi kar najenergičneje uprla.

Madžarske vesti o prekmurski granici

Beograd, 14. jan. (Presburo). Povodom vesti lista «Buga-Bodrog Napla» iz Subotice, da se bo vzhodna meja Prekmurja premaknila za 900 m proti zapadu in da bo zaradi tega 26 krajev v Dolno-lendavskem okraju pr padlo Madžarski, smo pooblašteni izjaviti, da so taki glasovi neresnični in izdani v javnost v svrhu madžarske propagande pri obmejnem prebivalstvu. Nasprotno tej vesti se meje napram Madžarski določajo po določbah mirovne pogodbe. Nelojalna madžarska propaganda, ki stremi po razveljavitvi mej, določenih na podlagi trianonske mirovne pogodbe, je jasna, ker je konference poslanikov odklonila madžarsko zahtevno po izpremembi mej v Prekmurju. Svet zveze narodov je odklonil tudi druge zahteve madžarske vlade, naj se vprašanje o mejah napram Madžarski postavi na dnevni red sedanjega zasedanja zveze narodov.

LASKA SPIONAŽA NA NAŠIH OBALAH

Beograd, 14. jan. (Izv.) Naše oblasti so v posesti dokazov, da vrši Italija spionažo na našem obrežju s pomočjo svojega trgovskega brodogoja na ta način, da so komandanti mnogih italških trgovskih ladij aktivni oficirji. V interesu preiskave se imen ladij, glede katerih je to dejstvo pozitivno ugotovljeno, še ne more objaviti.

KRVAVE DEMONSTRACIJE PROTI ANGLEŠKUM PRESTOLONASLEDNIKU.

Madras, 13. januarja. Pri prihodu princa Wales je došlo do težkih izgredov. Posredovala je policija na oklopnih avtomobilih, pri čemer je bilo več oseb ubitih. Oblasti so podvezle energične ukrepe.

PREDSEDNIK MASARYK POTUJE V PARIZ IN LONDON.

Praga, 14. januarja. (Izv.) Kakor javlja «Češko Slovo», odpotuje predsednik dr. Masaryk koncem februarja ali začetkom marca v Pariz in najbrže tudi v London.

PODRAZITEV KRUKA NA NEMSKEM.

Berlin, 14. januarja. Vsled stalnega pritiska antante, naj bi se uklopila državna doplačila za gotova živila in vsled izrednega poslabšanja valute se s 16. februarjem zviša cena kruha za 75 odst.

Volitev župana v Zagrebu

VEKOSLAV HEINZEL ZOPET IZVOLJEN. — MUČNI PRIZORI IN BURNI PREPIRI.

Zagreb, 14. januarja. Danes se je vršila seja novega občinskega odbora z glavno točko: volitev župana. Seja se je pričela ob četrt na 11. uro popoldne. Prisli so vsi občinski odborniki razen St. Radića, dr. Košutića in prof. Surmina. Galerija je bila natlačena. Seja je vodil vrhovni načelnik Petrič.

Pred prehodom na dnevni red je zahteval dr. Prebeg, naj se ugotovi, kateri zastopniki so bili povabljeni k seji, da se ve, kdo ima pravico glasovanja. Vrhovni načelnik Petrič je odgovoril, da je verifikacija mandatov Stjepana Radića in Kauriča ostala in suspenze, odповod mandatu dr. Košutića in dr. Surmina pa je bila odbrana, vsled česar ti zastopniki niso bili povabljeni na sejo. O tem se je razvila burna debata. Nato se je izvršila zaprisega novozvoljenih mestnih zastopnikov, ki so jo vsi položili.

Na predlog dr. Prebega se je povisala plača župana na 288.000 kron letno. Pri volitvi mestnega načelnika (župana) je bil izvoljen bivši načelnik Vekoslav Heinzl s 34 glasovi od 43 glasov. Demokrat Kresić je dobil 5 glasov. Nato je bil novi mestni načelnik zaprisežen. Ko je bila prisega končana, so se začeli vzklikati: «Živel kralj Aleksander». Ta klic je vzbudil med člani hrvatskega bloka razburjenje in župnik Rittig se je zadril proti galeriji: «To je provokacija!» Galerija je deloma hrupno protestirala.

Z ene in druge strani so pričeli padati strastni vzkliki. Dijak Perislav Angelinović je klical: «Živel jugoslovanski kralj Aleksander!» Proti nekemu zastopniku bloka je zaklical: «Molči, ti si prisegel kralju Francu Jožefu!» Angelinović se je pri tem postavil na stran dijaka Pastrovića, na katerega so navlčili na galeriji

navzoči blokaši, ker je klical na glas: «Živela Jugoslavija! Živel jugoslovanski kralj!». Pastorović je odgovoril napadalcem: «Zakaj me napadate, ko sem se vse svoje mlado življenje boril z italijanskimi fašisti? Dr. Poltice (tribunaš) kličete proti galeriji: «Sram vas bodi, Hrvat! tepejo Pastrovića, ki so ga tepli v Zadru in vrgli v ječo! Pojdite v Zader in tepite tamka Italijane in ne tukaj Hrvatov!» Nato so nekateri na galeriji navlčili na Angelinovića ter ga z udarci iztirali ven. Angelinovića je ubranil policijski stražnik. Pri pretepu je Pastorović dobil pod očesom udarec s palico. Nastal je strahovit hrup in je policija izpraznila galerijo.

Končno je mogel načelnik Heinzl prečitat svoj nastopni govor. Naglašal je hrvatsko vlogo in potrebo sloge delavstva, meščanstva in seljaštva. Povdaril je, da more delavstvo pričakovati koristi samo od te sioge in ne od delavske internacionale. Na koncu je rekel: «Moja skrb bo, posvetiti vse svoje sile, da skupno z vami vedemo naš dragi hrvatski Zagreb do čim večjega napredka, prosvete in bogostanja ter mile naše domovine Hrvatske in svobodo. Živel Zagreb živela Hrvatska!»

Županov govor ni izzval posebnega vtisa. Vrhovni načelnik Petrič je nato obžaloval, da je prišlo do tako mučnih incidentov. Obč. svetnik Prebeg je obžaloval srove izpade blokašev, češ da se protestirali je proti temu, ker so «ncupravljeni elementi» dobili vstopnice na galerijo!

S tem je bila seja zaključena. Blokaši so odšli v cerkev klicat svetega duha. Na potu jih je pozdravila deputacija blokaškega ženstva ter jih oktila s cvetjem

Nova obfožba Jugoslavije pred Zvezo narodov

GRŠKA POZVANA, DA EVAKUIRA ALBANSKO OZEMLJE

London, 14. januarja. «Westminster Gazette» javlja, da je svet zveze narodov razpravljaj na svojem sestanku dne 12. januarja med drugim tudi o jugoslovansko-albanskem sporu. Tajnik zveze narodov je prečital brozjavko komisije zveze narodov v Albaniji, po kateri je komisija doznala od albanskih oblasti, da se za mejo zbirajo jugoslovanske čete v namestu, ponovno zavzeti evakuirano ozemlje. Komisija je istotako doznala iz drugega vira, da so jugoslovanske čete v jakosti 50.000 moč pripravljene, vendar pa ni bila komisija v stanu, prepricati se o resničnosti te vesti, ker ji ni bilo mogoče priti na ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Delegat kraljevine Sr-

bov, Hrvatov in Slovencev je poudarjal nemogućnost osredotočenja tolikoga števila čet ob albanski meji. Albanski delegat je zahteval, naj se debata odgodi do šestih zvečer, da bi mogel dobiti zvezo z albansko vlado. Svet zveze narodov je odklonil, da se razprava odgodi in potem dokonča. Dopisnik lista domneva, da bo svet zveze narodov zahteval pojasnilo od kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev glede koncentracije čet.

Rim, 14. januarja. Vsled zahteve Italije je poslaniška konferenca v Parizu odločila zopet pozvati Grčijo, da izprazni oni del južne Albanije, na katerem se še nahajajo grške čete.

PAŠIĆ V AVDIJENCI.

Beograd, 14. januarja. (Izv.) Danes je bil ministrski predsednik Pašić sprejet pri kralju v avdijenci, da mu poroča o proklamaciji povodom kraljeve zaroke.

NERESNIČNE VESTI O PONOVNEM KRALJEVEM POTOVANJU.

Beograd, 14. jan. (Izv.) Vesti nekaterh listov, da namerava kralj v spremstvu ministrskega predsednika Pašića in zunanjnega ministra dr. Nišića ponovno potovati v Rumunijo, so neresnične.

KANDIDATI ZA SRBSKO AKADEMIJO ZNANOSTI.

Beograd, 14. januarja. (Izv.) Akademija znanosti bo imela te dni svojo sejo, na kateri bodo izvoljeni novi člani. V kombinaciji prihajajo: v književni oddelek nesnika Jovan Dučić in Milan Rakić, za lopijskoča člana Veljko Petrović in Sima Pandurović, v oddelek za socialne nauke pa dr. Vladimir Čorović in dr. Nikola Radić, profesor na ljubljanski univerzi. Govori se tudi o kandidatih Stojana Protića in Jaše Prodanovića.

STRAŠEN VIHAR V NEWYORKU.

Washington, 14. januarja. V Newyorku je bil včeraj strašen vihar, ki je dosegel hitrost sto milj na uro. Vsled neugod in padanja opeke je bilo ubitih pet oseb, nad 50 pa ranjenih. Močni veter je počel vrgel večkrat pod kolesa vozov. Policija je po raznih cestah napela vrvi.

POGREB GENERALA JURISIĆA.

Beograd, 14. januarja. (Izv.) Danes je bil z vsemi vojaškimi častmi pokopan general Pavel Sturm-Jurisić. Truplo je bilo v Voznerenski cerkvi blagoslovljeno. Pogreba so se udeležili med drugimi ministrski predsednik Pašić, minister za vere, dr. Krstelj, minister saobraćaja, Stanić in vojni minister Vašić.

CRNA GORA POD SNEGOM.

Beograd, 14. jan. V Orni gori je zadnje dni zapadel visok sneg, ki je na posameznih krajih dosegel višino dveh do treh metrov. Iz Andrijevoča poročajo, da se je v okolici porušilo pod težo snega mnogo hiš.

PODPREDSEDNIK UREK OBOLEL.

Beograd, 14. januarja. (Izv.) Podpredsednik narodne skupščine, g. Urek, je obolel in prošil za enomesečni dopust, da se podvrže operaciji. Njegovo zdravstveno stanje pa ni opasno.

PETROGRAD — MESTO LEGARJA

Moskva, 14. januarja. Petrograjski zdravniki so na shodu sprejeli sklep, da je treba proglasiti, da je Petrograd ogrožen po legarju. Beguncem se mora potovanje v Petrograd vsekakor prepovedati.

Borza

Zagreb. Danes je bila samo borza izven prometa. Dolar izpod curiške paritete je bil slab; blago 265. Nasprotno pa so bile devize, ki so nastale iz dolarjev, zlasti Praga in Berlin. Čvrsta. Berlin 160. Praga 481, Dunaj 430, London 1255, Milan 1260, Pariz in Curh sta bila slaba in sicer prvi 2350, drugi pa 5675.

Beograjska borza je bila zaradi pravoslavnega novega leta zaprta. Curh, devize: Berlin 282, Newyork 514, London 2177, Pariz 4220, Milan 2240, Praga 845, Budimpešta 080, Zagreb 175, Varšava 018, Dunaj 016, avstrijske žigosane krome 009. Dunajska in praška borza danes niso poslovali. Berlin, devize: Rim 78070 — 78830, London 76170 — 76320, Newyork 18050 — 18094, Pariz 149850 — 150150, Srva 351145 — 351855, Dunaj 648 — 652, Praga 29770 — 29830, Budimpešta 9087 — 2948.

Izjava dr. Ninčiča

iz Beograda javljajo: Ministar za zunanje stvari dr. Ninčič je sprejel sinodičnega agenta »Avla«; na vprašanje, kakšen je bil neposredni povod za to, da se razpalska pogodba registrira pri zvezi narodov, je odgovoril dr. Ninčič:

Za to ni bilo nikakega neposrednega povoda. Italijanska in naša vlada sta imeli pravico in dolžnost, da po členu 16. pogodbe zahtevata, da se pogodba sabeloži v protokolu ter smo postopali samo po prepisu tega člena. Lahko bi se bilo to zgodilo tudi prej in bi to lahko storila tudi ruska vlada. Vprašanje momenta je postranski pogled, ker se rpa v protokol zveze narodov enkrat mora izvesti.

Ravnatelj »Avla« je dalje omenil, da je v enem delu časopisa trdil, da so podatki v Sibeniku dali neposredni povod leži zahtevi naše vlade in jo to predznak merozično akcije za izvršitev razpalske pogodbe. G. ministar je odgovoril: »To ni točno. Uverjen sem, da so bile glede libeniškega dogodka mogoče hitro najti sporazum med obema vladama. Sicer pa niki incidenti ne morejo kaliti odnosov med državami, ki želita živeti v prijateljski zvezi. Uverjen sem, da so more spor, ki obstaja med nami in Italijo zaradi tega, ter se razpalska pogodba ni izvršila, povzročila in prijateljskem sporazumu. Ta pogodba nam nalaga boljšo zvezo, toda ter smo jo podpisali, jo moramo lojalno izvršiti. Na drugi strani pa ni dvoma, da se tudi v Rimu zavedajo tega, da ni naše vlade v krajevni SHS, ki bi pristala na kaj več, kakor smo obvezani po razpalski pogodbi. Striktne in brzo izvrševanje te pogodbe bo tvorilo podlago za najboljšo odnose s sosednjimi državami med našima dvema narodoma, kor je sicer v naši zunanji politiki težko najti drugo vprašanje, ki bi nas razdvajalo, ločilo in polno skupnih interesov, ki nas navedejo k sporazumnemu delu. Zato mišlim, da se bo vprašanje izvršitve razpalske pogodbe moglo brzo spraviti z dnevesega rola. Ni treba nobene energične akcije niti z naše niti z italijanske strani. Dosti je, ako resno razumovamo obojestransko svoje interese.

Politične beležke

o zaroki kralja Aleksandra poroča milanski »Corriere della Sera« z Dunaja pod naslovom »Zaroka kralja Aleksandra in možnost nove balkanske politike« sledi: Kralj Aleksander se je slednjič zaročil z drugo rojeno hčerko rumunske kraljevske dvojice Marijo. Z ozirom na hladno in rezervirano stališče, ki ga je zavzela v trenutku zadnje Karlove nastoplovske Rumunija napram energičnemu nastopu male antante, je verjetno, da je Rumunija videla svojo napako in da jo hoče popraviti z zaroko. Nekateri pripisujejo važnost tudi dejstvu, da je bil pri zaroki navzoč tudi grški prestolonaslednik in da so je na ta način hotela javno ugotoviti rodbinska zveza med Rumunijo, Grško in Jugoslavijo; zato opozarjajo na možnost, da se je sedaj odločila tudi Grška, da vstopi v zvezo, ki jo je zasnoval češkoslovaški zunanji ministar dr. Beneš. Na ta način bi v doglednem času balkanske države — za sedaj še brez Bolgarije — ki si do nedavna niso bile medsebojno ravno najbolj naklonjene, sklenile močno obrambno konvencijo. — Tudi ta »dunajski« komentar vplivnega italijanskega lista je dokaz, kako je delovala na italijansko javnost zaroka našega vladarja.

Trst in Češkoslovaška. Iz Beograda se poroča: Povodilom obiska češkoslovaškega ministra za zunanje zadeve dr. Beneša v Rimu se je na ta mošnjih gospodarskih konferencah med češkoslovaškimi in italijanskimi delegati sklenil sporazum glede izhodišča češkoslovaške trgovine na Jadran. Izbrali so Trst, kjer naj bi dobila češkoslovaška republika velike olajšave v trgovskem, carinskem in tranzitnem prometu. Sčasoma bi se zgradila v Tr-

stu samostojna češkoslovaška luka. — Toda kot se vidi, češkoslovaški trgovski krogi niso bili posebno dovzetni za ta sporazum. Odklanjajoč stališče so za sedaj zavzeli tudi češkoslovaški politični krogi in to posebno po žalostnih skušnjah, ki jih je doživela češkoslovaška republika z novo orientacijo italijanske politike, katero je instaliral lella Torretta. To dni so je mudil v Beogradu odlični češkoslovaški nacionalni ekonom, ki je na podlagi svojih doseganih študij v razgovoru z našimi trgovskimi in industrijskimi strokovnjaki izjavil, da je iz trgovskih in političnih momentov nemogoče, da bi se uredila ideja češkoslovaškega izvoza in uvoza preko Trsta. Češka industrija in trgovina sta se prepričali, da je Balkan najboljši trg za njene produkte, a ako hoče Češkoslovaška tudi pot na morje t. j. na Jadran, potem je najnaravnejša pot preko najboljšega tržišča — Jugoslavije. Isti češkoslovaški nacionalni ekonom je izjavil, da bi se bilo težko prilobiti češkoslovaške vlade za to, da bi se udeležila zidanja moderne železniške proge, ki bi vezala Split s srednjeevropskim železniškim omrežjem. Kakor hitro je Split zvezan s srednjo Evropo, postane največja luka na Jadranu, ki bo oredotočil vso srednjeevropsko trgovino v svojem pristanišču.

Albanija pred zvezo narodov. Glavni svet zveze narodov je razpravljala o zadnjih poročilih znane albanske preiskovalne komisije. V enem teh poročil stoji, da je jugoslov. vojska zapustila Albanijo v polnem rodu, res so mnoge vasi poškodovane, vendar se ni moglo ugotoviti, ali se je to zgodilo sedaj, ali pa v času prejšnjih srbskih okupacij. (Slavna preiskovalna komisija tega seveda ni mogla ugotoviti, ker ni niti prišla na lica mesta.) Dalje pravi komisija, da je dobila informacije, da se je jugoslovanska vojska sicer umaknila iz Albanije, toda da stoji ob njej v pripravljenosti velika jugoslovanska armada, ki šteje 80 tisoč mož in je pripravljena na vsako novo akcijo. Jugoslovanski delegat Jovanović je odločno protistiral proti takemu poročanju uradne komisije, ki bazira svoje trditve na praznih govoricah iz alban. virov. Vprašal je zakaj albanska preiskovalna komisija ni odšla tudi na jugoslovansko ozemlje, da se prepriča o govoricah, ki jih je slišala v Tirani, dasi je imela za to dovoljenje jugoslovanske vlade. Predsednik glavnega sveta je pojasnil, da je preiskovalna komisija dobila prepozno dovoljenje od jugoslovanske vlade. Jugoslovanski delegat Jovanović je v svojem govoru ugotovil, da je meja, kot je izdelana sedaj, nemogoča, kar dokazuje slučaj na zapadni strani Karapatskega jezera, kjer je ostalo grških 25 vasi, in to kot otok v albanski državi. Sedanja meja je izdelana skrajno površno! Predsednik je zagovarjal komisijo, da radi slabih terenov in prevoznih razmer ni mogla obiti vsega ozemlja in da so se zato vrinile mnoge napake, ki se bodo pa pozneje (???) popravile.

Kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno? »Naprej« prinaša naslednji značilni razgovor dveh svojih pristavšev: Miha: Ti, Grga, ali si že odgovoril »Jutra« na vprašanje, kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno? — Grga: Baš sem hotel tebe vprašati, če si jo ti že pogruntal! — Miha: Po dolgem premišljevanju sem prišel na to, da je Jugoslaviji najbolj potrebno veliko korito, in sicer od Ohrida do Triglava, da bomo vsi zraven prišli. — »Naprej« že pozna svoje ljudi!

Novi italijanski poslanik v Parizu. Italijanski poslanik v Parizu conte Bonin Longare je že nedavno podal ostavko na svoje poslaniško mesto, ki je pa ministrski svet ni vzel na znanje, ker je potreboval njegovo sodelovanje na konferenci v Cannesu. Sedaj je pa Bonin dal ponovno ostavko, katera je sprejeta. Ministrski svet je sklenil poslati v Pariz kot poslanika bivšega zunanjega ministra grofa Sforza, za katerega je italijanska vlada že poslala agremnt pri francoski vladi.

Po svetu

— Odkrita zaroka v Florenci. Kakor poročajo listi, je bilo v Florenci izvršenih več lišnih preiskav, ker je policija odkrila revolucionarno zaroto.

— Ameriški fivel za Rusijo. Kakor poroča iz Moskve uradna boljševiška agencija Rosta, je podpisala Amerika ugovor s komisariatom transportov za prevoz 40 milijonov pudov ameriške moke za gladujoče gubernije. Ta moka bo poslana via Riga - Reval - Odesa - Novorosijsk in v slučaju potrebe Feodosija. Ko bo mogoča plovia v Baltičkem morju, se bo uporabljala tudi petrogradska luka. Ruski komisariat za transporte je ukrenil vsipotrebno, da se čim bolj pospeši prevoz te moke v gladujoče kraje.

— Upor v Indiji končan? Kakor poroča posebni poročevalci »Daily Express« iz Bombaya svojemur listu, se je vodja indijskih vstajev sam javil angleškim oblastem. S tem je upor v Indiji v glavnem pogašen. Pariško časopisje pa poroča, da je nastop angleških oblastv in Indiji povzročil veliko krvoprelitje in da se še ne more govoriti o miru Indiji, kor žerjavica še vedno tli pod pepelom.

— Rusi v Berlinu. V Berlinu in najbližji okolici je sedaj 100.000 ruskih beguncev. Zadnji čas jih je posebno veliko prišlo iz antantnih in nevtralnih držav. Sploh se ojača, da so Rusi iz zapadnih držav koncentrirajo v Berlinu, kjer otvarjajo svoje šole, čitalnice in razna društva. Mnogi ruski trgovci obnavljajo trgovinsko zvezo med Rusijo in Nemčijo. V Berlinu posluje že kakih 50 ruskih knjigarn. Berlinsko banko imajo posebno zavodje za poslovanje z Rusijo.

„Gospodovski Zvon“

Sinoči se je vršil v ljubljanski mestni dvorani občni zbor »Gospodovskega Zvona«. Dvorana je bila polna — a napolnilo so jo po večini Korošci Ljubljana in na Koroško pozabila — menda ni bilo niti deset ljubljancov. Nemci so torej, kor se Ljubljane tle, brez skrbi in lahko nadaljujejo svoje delo. Poročila pa so pokazala, da je »Gospodovski Zvon« vkljub temu našel pri nas mnogo odmeva, odprta srca in odprte žepce. Torej vsaj to.

Zborovanje je otvoril predsednik dr. Oblak s kratkim nagovorom, v katerem je povdarjal, da je moralna in finančna bilanca »Gospodov. Zvona« ugodna. Društvo je poskušalo storiti svojo dolžnost: podpirati koroške begunce in zasledovati koroško vprašanje. Ohraniti hoče živ spomin na 10. oktober v svojem boju »Gospodovski Zvon« ni vselej dobil opore (n. pr. v slučaju dr. Schanbacha), sicer pa je dosegel uspehov s svojimi akcijami; o tem pričajo poročila.

Tajnik G. Lavrenčič je podal tajniško poročilo, ki priča o marljivosti delavnosti odbora. Rešilo se je nad 3000 vlog. Izreka se zahvala vsem, ki so društvo podpirali.

G. inž. Mihor je podal blagajniško poročilo. »Gospodovski Zvon« je prejel okoli 70.000 kron denarja. Ima danes 1011 članov (pomislite, kako malo Slovencev se zaveda svoje dolžnosti do Koroške!) Članarine je bilo okoli 24.000 kron. Dva cvetlična dneva sta prinesla 37.000 kron in 21.000 kron. To je lep uspeh za Ljubljano. Z raznimi darovi je bilo dohodkov 261.000 kron. Podpor se je razdelilo 226 tisoč kron. Vseh stroškov je bilo 297.000 kron, torej manjka nad 30.000 kron. Upajmo, da bo zdaj ob novem letu pristopilo toliko članov, da bo ta deficit pokrtil.

V novi odbor so bili izvoljeni gg.: posl. Anton Brandner, dr. Arnež, Josip Jok, Treibler, ga. Debeljakova, Resman, dr. Val. Rožič, dr. Ehrlich, Marica Komanova, ga. Franja dr. Lavčarjeva, bivši p. Grafenauer in njegov sin tehnik Milko Grafenauer, dr. Oblak, inž. Pišer, Zvan in dr. Ivan Lah, za revizorje pa dr. Kerschbaumer, dr. Janežič, dr. Rožman in dr. Šahar.

Z zborovanja je bila na predlog dr. Kerschbaumerja odposlana vladni povodni kraljeve zaroke iskrena čestitka.

Prosvefa

NAR. GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

Drama.

Nedelja, 13. Jan.: Popoldne ob 3. »Petterkove poslednje sanje«. Izv.

Nedelja, 15. Jan.: Zvečer ob 8. uri »Ljubzen«. Izv.

Ponedeljek, 16. Jan.: »Gardist«. A.

Torek, 17. Jan.: Zaprt.

Opera.

Nedelja, 15. Jan.: »Bohème«. Izv.

Ponedeljek, 16. Jan.: Zaprt.

Torek, 17. Jan.: »Werther«. C.

Lastnikom domačih umetnin. Strom slovenskih krajin se nahaja tudi v zasebnih lasti mnogo umetnin (slik, risb, plastik itd.), ki so jih v teku stoletij ustvarili domači podobljajci. Društvo »Narodna Galerija« v Ljubljani, lastnik Istolnenskega razstavlišča za umetnine, namerava o Veliki noči letos v Ljubljani privediti umetniško razstavo, ki naj bi predmetoma ponazarjala, kako se je v nas tokom stoletij razvijala upodabljajoča umetnost. Ker v to potrebne gradiva ne more v dovoljni meri znesti zgolj iz javnih zbirk in hranilšč, prosi zasebne lastnike tem potem, naj ustrežejo kulturni nameri dobrotno po dopisnici sporoče, katere domače umetnine hranijo in bi bili voljni, proti jamstvu za točno vrtnje nepoškodovane umetnine ter na trošek uruštva prepustiti »Narodni Galeriji« zgolj za dobo nameravane historične razstave. Obvestila naj se pošljejo na naslov: »Narodna Galerija« v Ljubljani.

Knjige »Slovenske Matice«. Redna izdaja »Slovenske Matice« za leto 1921, so dotiskana in se nahajajo pri knjigovzem. Matična pisarna jih prične v najkrajšem času razpošiljati poverjenikom in članom.

Ljudsko vseučilišče v Celju. Prihodnje predavanje Ljudskega vseučilišča v Celju se vrši dne 10. januarja. Predaval bo »hrani« primarji dr. Rajsp. Ponazoril bo svoje zanimivo predavanje o kranjski vrednosti posameznih človeških živil z interesantnimi tabelami.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani, Florjanska ulica 27. II. nadst. Danes v nedeljo ob 8. uri zvečer Mliškega žaloigra »Brat Sokol« ter Marčkova burka »Napoleonov samonar«.

Svobodna ruska univerza v Pragi. Kakor se brzojavno poroča iz Prage, je ministrstvo prosvefate na prošnjo ruskih profesorjev, ki žive v Pragi, ustanovilo svobodno rusko univerzo; diplome te univerze pa bodo veljavne le za Rusijo.

Hadžestveniki, ki gostujejo sedaj v Berlinu, oddelje v kratkem na gostovanje v Stockholm, od koder se vrucjo Knipper, Čehova, Germanova, Kačalov in Masallutov v Moskvo k Stanislavskemu, ostali mlajši člani pa se bodo razšli po raznih evropskih gledališčih kot režiserji ali igralci, ker si ne upajo v Rusijo, ker so se preveč kompromitirali pri raznih protiboljševiških akcijah.

Violinist Kreisler in Lloyd George. Fritz Kreisler, ki ga imenujejo dunajski listi najboljšega goslača Evrope (če to ni le lokalni patriotizem) je okrog novega leta koncertiral v Londonu, kjer je bil povabljen tudi k Lloydju Georgeju, ki je — čudno — velik ljubitelj glasbe. Kreisler je igral neko irsko narodno pesem, ki je državnik tako navdušila, da je vzkliknil: »Če bi bil K. reisler irski delegat in bi mi pri pogajanjih zaigral to-le pesem, bi bilo rešeno irsko vprašanje pred tremi meseci...«

Nov Tizian. Leta 1517. je vlada republike Benečije naročila pri Tizianu sliko za veliko dvorano dožev palače v Benetkah. Tizian je v to svrhu tekom dvajsetih let slikal nekaj prizor iz vojne in je naslikal krasno sliko. Stirlet let je visela slika v doževski palači, potem je pa s palačo vred zgorela. Kompozicijo te slike nam je ohranil Fontana v kopiji. Pred par dnevi pa je profesor na Ecole des beaux Arts v Parizu Hourticq odkril v Bergamu ženski portret, ki je bil na Tizianovi sliki in na Fontanovi kopiji v sredini slike. Profesor je ugotovil na podlagi Fontanove kopije, da je bergamski ženski portret rešen kos Tizianove slike.

Oredniški Brandt v Monakovm. Pri premieri senzacijske drame »Modri signal«, kjer navežejo neko žensko na tratišče, da bi jo povozil vlak, so nekatere ženske iz publike smatrale za potrebno omedleti, vsled česar je prišlo do rabuke. Potem je še policija s svoje strani prepovedala uprizorjati »Modri signal«, ker so imeli zločinci, pi so nastopali v igri, sama angleška imena. No, ko so prekršili Smitha in Gladys v Smirskega in Maserko, je policija zopet dovolila uprizoritev, toda pod pogojem, da se dejanje vrši na Kaukazu in ne v Chicagu.

Ustanovitev protituberkulozne lige v Mariboru

Maribor, 13. januarja.

Danes se je vršil v telovadnici deške meščanske šole ustanovni občni zbor protituberkulozne lige v Mariboru. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljenege odbora, okrajni glavar dr. Lajnšič, ki je razvil program lige. Protituberkulozna liga ni mišljena kot lokalna organizacija, ampak namerava postati nekako matrica za vse Jugoslavijo. Za enkrat bo razširila svoje delovanje na Slovenijo in bo ustanovila v vsakem okrajnem glavarstvu svojo podružnico. Pozicije bo stopila centrala v stike z interesiranimi krogi na Hrvaškem in v Srbiji, in bo razpredla tako svoje niti širom države. Liga bo zbirala statistični material in se posluževala na deželi v to svrhu vseh intelektualcev. Nastavljena bo stalno strokovno izobražena bolniška sestra, ki bo ljudstvo poučevala, obiskovala bolnike in jim dajala nasvete. Liga bo izdelala dalje tudi poljudno pisane brošure o tuberkulozi. V načrtu je tudi ustanovitev agencije doma, ki bo nekako zavetišče revnih bolnikov.

Potem, ko je dr. Ravbar prečital pravila, je bila na predlog župana g. Grčarja pobrana članarina, ki znaša z darovi skupno 15.000 kron.

Pri volitvah novega odbora je bil soglasno izvoljen za predsednika okrajni glavar dr. Lajnšič.

Docent in primarji dr. Matko je imel nato predavanje o bolu proti tuberkulozi v Angliji, o katerem je sledila zanimiva debata. Proti koncu je stavil dr. Marlin predlog, naj se dodeli stanovanjskemu uradu tudi zdravnik, ki bo pregledoval stanovanja. Predlagatelj je temperamentalno odgovarjal župan g. Grčar, ki je pojasnil stanovanjske razmere v Mariboru, ki postojajo vsak dan slabše. Okoli 1500 reflektantov čaka na stanovanja, katera pa je mogoče oddati le v slučaju, ako kdo umre. Župan je sklical emketo onih, ki bi morali v zmislu vladne narudbe graditi poslopja in so bili njihovi prizvili tudi že v zadnji instanci odbiti. Vkljub temu pa še nočejo pričeti z gradnjami, ker pričakujejo še od vlade same zaščite.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Josip Druškovič, br. dr. Alojzij Trstenjak, br. Franc Canjko, br. dr. Vinko Zelenikar. Društveni gospodar je br. Alfonz Debelak, knjižničar br. Karol Sovre. Znanstveni odsek obstoji iz br. dr. Vinko Zelenikarja, br. dr. Alojzija Trstenjaka in br. Karola Sovreta.

Občni zbor Sokola v Slovenjgradca se je vršil dne 7. januarja ter je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta br. dr. Vinko Zelenikar, podstarosta br. Ivan Romold, tajnik br. Dragotin Stefančič, blagajnik br. Dominik Suid, načelnik br. Ivan Mlač, odborniki: br. Karol Sovre, br. Alfonz Debelak, sestra Iruška Rebulova in br. Karol Rojnik; namestniki: br. dr. Alojzij Razberger in br. Franc Canjko; pregledovalca računov v. Stefan Blažič in br. Josip Druškovič. V stavbni odsek so izvoljeni: br. Milan Tominec, br. Jos

K zaroki kralja Aleksandra

Kraljice na našem prestolu

Povodna zaroka kralja Aleksandra z rumunsko kraljico Mariolo bo gotovo naše čitatelje zanimala, kake prednice je imela na kraljevskem prestolu bodoča jugoslovanska kraljica.

V stari Srbiji

Prva srbska kraljica, o kateri govorijo zgodovinski spomeniki, je bila soproga prvega srbskega kralja iz Zetske dinastije Mihajla in to leta 1077; njegova imena zgodovinski spomeniki ne omenjajo; ve se samo to, da je bila bližnja sorodnica bizantinskega cesarja.

Druga srbska kraljica je bila Jaquinta, soproga kralja Bodina, energična Normanka, hči normanskega veljaka Arhiriza iz Barija.

V vladarski hiši Nemanjev se imenuje kot prva vladarka soproga Nemanje kraljica Ana, o kateri se pa ne ve, kakega rodu je bila.

Prva soproga Stjepana Prvoventčana je bila Jevdokija, hči bizantinskega carja Aleksija III.; ko se je Stjepan ločil od nje, se je oženil z Ano vnukinjo slavnega benečanskega doža Dandole. Ana je bila prva kronana kraljica v Nemanjini dinastiji, tudi je obranjena njena slika v muzeju dožev palače v Benetkah.

Sin Stevana Prvoventčana, Radoslav, se je poročil z Grkinjo Ano, hčerko epirskega kneza Teodora; drugi sin Stevana, Milan, pa je poročil Beloslavo, hčerko bolgarskega carja Arzena; tretji Stevanov sin Uroš je imel za ženo neko Francozinjo Heleno.

Urošev sin Dragutin je bil oženjen s Katarino, hčerko madžarskega kralja Stefana V, drugi Urošev sin, Milutin, pa je bil oženjen štirikrat, prva žena, ki se ji ne ve imena, je bila hči tesalskega oligarha Joana, druga je bila Elizabeta, hči ogrskega kralja Stefana V., tretja, tudi neznanega imena, hči bolgarskega carja Terterija, a četrta, Simonida, hči bizantinskega carja Andronika II.

Stevan Dečanski se je prvič oženil s Teodoro, hčerko bolgarskega carja Smilna; iz tega zakona se je rodil sin Dušan; druga Stevanova žena je bila Marija, hči Jovana Paleologa.

Žena slavnega carja Dušana je bila Jelena, sestra bolgarskega carja Aleksandra; njegov sin Uroš se je pa poročil z Marijo, hčerko rumunskega vojvode Aleksandra. Carica Marija je bila torej prva Rumunka na srbskem prestolu.

Žena carja Lazarja je bila Srbkinja Milica, a žena njegovega sina despota Stevana Viskoškega je bila Levantinka Helena, hči levantinskega kneza, Kataluzija. Njegov naslednik Gjuraj Branković je imel za ženo Jerino, hčerko Manojla Kantakuzena, a zadnji Nemanjić Lazar je imel za ženo Jeleno, hčerko moravskega despota Tomaža Paleologa.

V obnovljeni Srbiji

V obnovljeni srbski državi je bila prva vladarica Karagjorgjeva žena Jelena, hči kneza Nikole Jovanovića. Žena Miloša Obrenovića je bila Srbkinja Ljubica, istotako Persida, soproga Aleksandra Karagjorgjevića. Knez Mihajlo se je poročil z Julijano iz madžarske rodbine Hunyadijev, njegov naslednik Milan je bil oženjen z Natalijo, hčerko polkovnika Keška. Natalija je bila prva kraljica v obnovljeni srbski državi.

Milanov sin, zadnji Obrenović Aleksander se je poročil s Srbkinjo Drago Mašin, toj. Lunjevićevno.

V Jugoslaviji

Peter I., kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev se bil poročil s kneginjo Zorko, hčerko črnogorskega knjaza Nikole, ki pa je umrla, predno je postal Peter kralj. Tako bo postala kneginja Mariola prva kraljica na jugoslovanskem prestolu.

Italijani molče

Italija molči; le s kratkimi suhimimi uradnim poročili so objavili italijanski listi vest, da se je zaročil Alexander, kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, s princezino Marijo, hčerko rumunske kraljevske dvojice. — Samo ta suha ugotovitev, nič drugega, nobenega komentarja, ki z njim Italijani tako radi operirajo, kadar razpravljajo o dogodkih v naši državi.

Ta molk italijanskega časopisja je skrajno značilen; vidi se, da je prišel dogodek v Sinaj polnoma nepričakovano; bil je tak udarec za italijanski imperijalizem, da še ni mogel priti do sape.

Rumunska kraljevina je bila vedno nada italijanske politike v južnozahodni Evropi; najlepše in najsilajše besede so uporabljali Italijani, kadar so govorili o Rumuniji, ki so jo imenovali tako lepo «nostra sorolla latina».

Kako je Italija bila zadovoljna v času zadnjega Karličinega puča na Madžarskem, ko je bila Rumunija le pasivna opazovalka, Italijansko časopisje je hitelo dokazovati, da stoji mala antanta na slabih nogah in da vse konvencije med Prago, Beogradom, Bukarešto ne pomenijo mnogo.

Sodaj pa naenkrat tak preokret; italijanska politika ve popolnoma dobro,

da imajo rodbinske zveze med dvema državama vedno za posledice tudi druge zveze. Politika uglednega rumunskega državnika Take Jonescua, ki je bil že od nekdanj zagovornik kar najožjih odnosov med Srbijo, odnoeno Jugoslavijo, in Rumunijo, je zmogala, a s to znajo je propadel marsikak načrt Italije in njene politike v jugoslovanski Evropi, posebno na Balkanu.

Se en moment je, ki je iznenadil Italijo. Zaroki je prisostvoval tudi grški prestolonaslednik, ki postane po svoji soprogi tudi sorodnik naše kraljevske hiše.

Kraljčina Mariola

ce, s princezino Marijo, hčerko rumunske kraljevske dvojice. — Samo ta suha ugotovitev, nič drugega, nobenega komentarja, ki z njim Italijani tako radi operirajo, kadar razpravljajo o dogodkih v naši državi.

Ta molk italijanskega časopisja je skrajno značilen; vidi se, da je prišel dogodek v Sinaj polnoma nepričakovano; bil je tak udarec za italijanski imperijalizem, da še ni mogel priti do sape.

Rumunska kraljevina je bila vedno nada italijanske politike v južnozahodni Evropi; najlepše in najsilajše besede so uporabljali Italijani, kadar so govorili o Rumuniji, ki so jo imenovali tako lepo «nostra sorolla latina».

Kako je Italija bila zadovoljna v času zadnjega Karličinega puča na Madžarskem, ko je bila Rumunija le pasivna opazovalka, Italijansko časopisje je hitelo dokazovati, da stoji mala antanta na slabih nogah in da vse konvencije med Prago, Beogradom, Bukarešto ne pomenijo mnogo.

Sodaj pa naenkrat tak preokret; italijanska politika ve popolnoma dobro,

Takoj no zaroki — kar je popolnoma razumljivo — so se pojavile vesti o tesni zvezi med vsemi tremi državami, ki so vezane po svojih vladarskih hišah z rodbinskimi vezmi.

Med Grško in Italijo še dozdej niso obstojali ravno intimni odnosi. Vprašanje Male Azije in egejskega otočja stoji odprto že od končane italijansko-turške vojne; takoj po končani balkanski vojni se je pojavilo albansko vprašanje; nasprotstva med Italijo in Grško so vedno večja in zato je popolnoma razumljivo, da bo Grška radovolje stopila v zvezo in prijateljske odnose z državami, ki imajo slične interese.

Popolnoma lahko se trdi, da pomenja zaroka jugoslovanskega kralja z rumunsko princezino važen politični dogodek v Evropi. Tuga se najbolj zavodajo Italijani in zato tako dosledno molče. Ako bi namreč hoteli pisati in govoriti o zaroki in njenih političnih posledicah, bi morali naravnost priznati, da je ta zaroka zaprla Italiji vrata na Balkanu v svo jugovzhodno Evropo.

Romunija in njeni nasprotniki

Rumunija ima danes svoje nasprotnike v Bolgariji, Madžarski in Rusiji. Če se naše zveze z njo zboljšujejo, moramo spoznavati tudi njene prijatelje in nasprotnike, ker bomo šele na podlagi tega mogli primerno oceniti vrednost prijateljstva z Rumunijo.

Z Bolgarijo se suče spor okrog Dobruže. Dobruža je dežela med dolenoj Donavo in Črnim morjem, ki sicer sama po sebi ni posebno rodovitna, se je pa v zadnjih desetletjih močno povzdignila. Za Dobružo se je razvnela tudi med političnimi znanstveniki hud prepir; rumunske avtoritete so se trudile, da dokažejo pravice Rumunije do dežele, in isto so skušali utemeljiti Bolgari za Bolgarsko. V srednjem veku je Dobruža resnično pripadala Bolgarom in ima svoje ime po enem bolgarskih knezov. Za časa turške vlade se je v nji naselilo mnogo Turkov. Rumuniji je pripadla šele l. 1878. Po narodnosti sicer tvorijo Rumuni večino, toda je neznatna (54-7 %), poleg njih so najbolj zastopani Bolgari (14-3 %), za njimi Rusi, dalje Tatari, Turki, celo nemški naseljeniki je 8500, in ravno toliko Grkov ter polovica toliko židov. Dobruža je tedaj eden najbolj pisanih narodnostnih mozaike.

Oni del Dobruže, ki so ga morali Bolgari odstopiti l. 1913. Rumunom, tudi nima čisto bolgarskega prebivalstva, marveč prav tako pisano zmes, le da stoji tu poleg Bolgarov na prvem mestu Turki. Po številu šteje stara Dobruža 300.000 prebivalcev, nova pa 245.000.

Med Rusijo in Rumunijo sporna dežela je Besarabija, ki šteje 2.700.000 ljudi na 45.632 kvadratnih kilometrih. Znano je, da tudi ta dežela ni narodno enotna; večina je sicer rumunska, toda le nekaj malega preko 50 %. Močno so zastopani Rusi, in sicer Malo- in Velikorusi, dalje Bolgari, Srbi, Nemci in posebno židje. Torej druga narodnomozaična pokrajina. Nekdaj je spadala Besarabija k Moldaviji, ki se je nahajala kot avtonomna kneževina pod turško oblastjo. Rusija se je mnogo borila zanj s Turki, definitivno jo je dobila l. 1878., ko jo je takorekoč zamenjala za mnogo slabšo Dobružo, ki so jo dobili Rumuni. Boljševiška vlada še do danes ni priznala pravico sedanje položaja. To bo nedvomno tudi v bodoče najbolj ranljiva stran rumunske zunanje politike.

Druga rumunska dežela, ki je spadala v rusko interesno sfero, je Bukovina, ki je vsa v rumunski oblasti. Tu imajo relativno Rusini večino, toda deželo bi bilo prav lahko deliti na severni ruski in južni rumunski del.

Z Madžari je spor glede Erdeljske. Ta pokrajina ima sicer pičlo nadpolovično rumunsko večino, toda Madžari imajo vendarle še okrog 30 % svojih ljudi in to ne le v mestih, marveč so tudi kompaktno naseljeni v vzhodnem delu dežele. Poleg tega je še okrog 11 % Nemcev, ne glede na manj številne manjšine.

Iz teh podatkov je razvidno, da se razmerje Rumunije do njenih sosedov še ne bo tako zboljšalo. Tudi ona bo potrebovala zaveznikov in prijateljev. Ako nam bo ona koristila v okrepitju naše pozicije napram našim neprijaznim sosedom, bo Jugoslavija njej sami v enaki meri potrebna in koristna.

Bukarešta

Bukarešta, glavno mesto Rumunije, je bilo še pred kratkim neznatno mesto, a je v poslednji dobi, po osvoboditvi hitro narasla in šteje danes že nič manj kot 316.000 prebivalcev, od tega 43.000 židov. Za Carigradom je največje mesto na Balkanskem polotoku — seveda ako štejemo Rumunijo še balkanskim državam. Nekdaj veliko selo, se Bukarešta danes rada imenuje «orientalski Pariz»; ros je polna prekrasnih stavb, lepih parkov, skratka je mesto, ki dostojno reprezentira svoj narod pred velikim svetom.

Bukarešta leži na polni ravnini precej enako oddaljena od Donave in od Karpatov, prava stepa. Le reka

Dimbovica je vrezala v ravn svojo strugo 10—14 m globoko; cepila se je v mnogo rokavov, ki so jih morali šele regulirati in svet osušiti. Preje se je nahajalo mesto le na levi obali, sedaj pa se je razširilo tudi na desno stran, daleč proti jugu preko nekdanj močvirne in nezdrave ravnine. Pred dobrimi dvajsetimi leti je zavzemala Bukarešta kakih 30 m² veliko ozemlje na obeh straneh reke. Iz tega je razvidno, da Bukarešta nima nikake dobrega prirodne točke, odkoder bi se moglo celo mesto dobro razgledati.

Bukarešto so leta 1855.—1896. obdali z osemnajstimi utrdbami, ki pa danes nimajo več praktičnega pomena. Podnebje je zelo spremenljivo; temperatura se poleti dvigne čisto nad 40° C in pada pozimi pod —20° C.

Najimunitnejše prometne ceste v Bukarešti so: Calea Victoriei, imenovana po zmagi pred Plevno, v kateri so izdatno pomagali Rusom Rumuni; vodi od severa na jug. Ob njej leži narodno gledališče, kraljevski grad (palatul regal) in druga javna poslopja. Ob drugi veliki cesti Bulevardul Academiei leži univerza, ki je imela l. 1913. leta 3100 slušateljev. Cerkev ima Bukarešta zelo veliko. Največji park sredi mesta je Gradina Cismigiu.

Bukarešta je važno železniško križišče. Odtod gredo proge na Erdeljsko, to je ob reki Prabhovi mimo Sinaj na Kronstadt, na Črno morje, in sicer na glavno rumunsko pristanišče Konstanca, v Bolgarijo preko Ruščuha in na zapad preko Krajona na Turn - Severin in odtod dalje na Temošvar. V povečani Rumuniji bo gotovo Bukarešta še hitreje napredovala nego doslej.

Prve vesti o zaroki

Prvo poročilo, ki je dospelo v Beograd o zaroki kralja Aleksandra s princezo Marijo, je bilo brzoglavka, ki jo je poslal sam kralj svojemu bratranecu princu Pavlu, v kateri javlja svojo zaroko.

Tudi v Rumuniji se je za zarokovo delo iz brzoglavk, ki jih je poslala princezinja Marija svojim prijateljem. Tudi nekaterim prijateljem in sorodnikom v inozemstvu je kraljčina Marija sporočila svojo zaroko, tako, da so po svetu za zaroko izvedeli tudi prej iz zasebnega vira, kakor pa je bilo oficijelno objavljeno.

KDO JE BIL BOLJ DUHOVIT?

Ko je Napoleon Bonaparte poveljeval v Auxonnu mali garniziji, je spaznal za sanitetnega oficirja Ducaena, ki je bil na glasu kot velik čudak. Bil je brez vsake ambicije in se ni brigal prav za nobeno stvar iz svojega obližja. Živel je sam zase, ne oziraje se na druge. V oči ambicioznega Bonaparta je bila to seveda velika napaka. Ko je čez leta postal že general, je nekega dne pregledoval polk, ki mu je bil svetočasno komandant, in je opazil med ostalimi tudi imenovanega sanitetnega oficirja. Nj se ni mogel zadržati. Stopil je pred njega in ga nagovoril: «Ali ste še vedno stari original, Ducaen? Sanitetni oficir je ostal popolnoma miren in je odgovoril Napoleonu hladnokrvno: «Nič bolj originalen, kakor vi, ki ne delate ničesar, kar delajo drugi.»

OD RAZNAŠALCA ČASOPISOV DO VIOLINISTA.

Do nedavna je toletni dečko Vladimir Lobov v Winnipegu v Kanadi raznašal časopise. Nikdo se ni zanimal zanj, on sam pa je bil kot ruski izselenec zopet srečen, da je sploh našel delo, ki mu je donosalo toliko, da se je mogel preživljati. Za kratek čas si je včasih sviral na gozdu, ki si jih je kupil s priljubljenimi. Čisto slučajno je bil odkrit pri tem njegov veliki talent, ko je ob neki priliki sviral na cesti. Že par dni pozneje je bil pozvan na akademijo, kjer so mu dovolili, da sme dve leti brezplačno posetiti londonski konservatorij. Za mladeniča, ki je v svoji zgodnji mladosti našel vsak dan par trenutkov, da je sviral, se more reči, da je samouk in profesor londonskega konservatorija se baje naravnost čudijo njegovemu igranju.

Coco

Guy de Maupassant.

Iz usmiljenja smo hranili zelo staro, belo, katerega je hotela gospodinja krmiti do njegove naravne smrti. Ona ga je vzgajala in nanj osebno pazila, ker ju je vezalo polno spominov. Nekaj hlapcev, ki je imel petnaest let, po imenu Izidor Duval, po domače Zidore, je pazil na tega invalida. Po zidori mu je dajal običajno mero ovs-a. Poleti ga je štirikrat na dan navezaval na Evrado, kjer je imel sveže trave v izobilju. Zival je bila skoro broma. Le s težavo je privzdigovala svoje težke noge, ki so bile odebelele v kolenih in otekle nad stopali. Dlaka, ki je nihče ni več gladil, je bila kakor beli lasje. Trepalnice so bile zelo dolge in so dajale očem nekako žalosten izraz.

Kadar ga je Zidore gnal na pašo, ga je moral vleči za vrv. Zival je šla jako počasi. Čuvaj jo je proklinjal in bil nesrečen, da mora negovati to staro Eljuse.

Ljudje s pristave so videli, da je bil paglavček jezen na Cocola in so se zabavali s tem, da so Zidoro neprestano govorili o Cocolu in mu nagajali. Njegovi tovariši so ga zasmehovali. V vasi so mu dali priimek: Coco-Zidore.

Fant se je jezil in je sklenil, da se maščuje nad konjem. Bil je suh otrok visokih nog, zelo umazan, z gostimi trdimi, ščetinastimi lasmi rdeče barve. Videti je bil, kakor da je neumen. Če je govoril, je jecljal in še to z grozno težavo, kakor da se misli niso moglo obklovati v njegovih zastoli glavi.

Dolgo že se je čudil, čemu krmijo Cocola in pripravljajo hrano za to nepotrebno žival. Od časa, ko ni več delala, se mu je zdelo nepravilno, da bi jo še krmili. Upiralo se mu je, ko je videl, da se tratj oves, ki je tako drag, za to ohromelo pokveko. In večkrat je kljub naročilu gospodarja Lucasa študil s hrano in ni dal konju več kakor polovico krme. Neko sovražstvo je raslo v njem, sovražstvo pohlepnega, omejenega, divjega, brutalnega in strahopetnega fanta.

Ko je prišlo poletje, je gnal zival na pobočje. Bilo je določ. Pastir je šel vsako jutro bolj ogorčen s težkimi koraki preko polja. Ljudje, ki so delali na polju, so mu klicali in se norčevali: «Ho, Zidore, izroči moje poklone Cocolu.»

Nič ni odgovoril. Mimogrede si je v meji odlomil močno vejo, navezal staro konja, da bi se pasel, in se mu približal nato zahrbtno ter ga začel

pretepiti po nogah. Zival je skušala pobegniti, se umakniti ularcem, a bila je privezana in fant je tolkel po nji s sovražstvom, zobe stisnjene od jeze.

Nato je odšel, ne da bi se ozrl. Konj je gledal za njim s svojimi starimi očmi, ves preplašen. Bil je zasopjen od skakanja in boke je imel otekle. Ni sklonil svoje košene bele glave k travi, dokler ni videl, da je v daljavi izginita modra sukinja mladega suroveža.

Ko so bile noči tople, je spal Coco na prostem doli ob hudourniku za gozdom. Samo Zidore ga je čuval.

Otrok se je zabaval s tem, da je kljuje kamenjal. Deset korakov od njega je stal po pol ure in vrgel od časa do časa v kljuje oster kamen. Coco je stal pokoncu pred svojim sovražnikom, gledal ga je neprestano in si ni upal pasti, dokler ni fant izginit.

Zidore pa je vedno blodila po glavni misli: Čemu rediti tega konja, ki nič ne koristi? Zdelo se mu je, da kljuje krade hrano drugim. Krade premoženje ljudem in bogu, celo njemu samemu, ki dela.

Fant je polgoma vsak dan zmanjšal prostor, kjer se je konj pasel, s tem, da mu je skrajšal vrv.

Zival je stradala, bujšala in hiral. Ker je bila preslaba, da bi strgala vrv,

je iztegala glavo proti veliki, zeleni, svetli travi, ki je bila tako blizu, da jo je lahko vohala, a je ni mogla doseči.

Neko jutro si izmislil Zidore, da ne bo več prestavljal Cocola. Prišel je, da izvrši maščevanje. Zival pa je s skrbjo gledala. Ni je tolkel. Vrtel je roke v žepih. Zdelo se ji je, da jo bo prestavil, toda zabil je kol v isto luknjo in je odšel, vesel svoje iznajdbe.

Konj je videl, da je odšel. Hrskal je, da bi ga spomnil. Fant je tekel, pustil ga je samega. Bil je dobro privezan, imel ni niti bilke trave. Tam okrog pa je bilo v izobilju, lepe, zelene in duhteče. Legel je na kolena, iztegnil vrat in svoje dolge, penaste željusti. Bilo je zama. Ves dan se je uboga žival napenjala brezuspešno in z groznim naporom. Lakota jo je trla, še bolj grozna ob pogledu na vso to zeleno pašo, ki se je razprostirala vso na okrog.

Fant se ta dan ni vrnil. Klatil se je po gozdu in iskal gnezdi. Prihodnje jutro še le se je prikazal, Coco je ležal, ko pa je zagledal otroka, se je dvignil, ker je upal, da ga končno vendar prestavi.

Toda fant se ni niti dotaknil vrvi, ki je ležala v travi na tleh. Približal se je, ogledoval par hipov zival, ji vrzel v nos kos vrsti, da se je razprčila

po beli dlaki, in nato žvižgaje odšel. Konj je stal dokler ga je videl. Potem je spoznal, da so brezuspešni njegovi poskusi, doseči travo. Vlegel se je na hrbet in zaprl oči.

Naslednji dan Zidore ni bilo. Ko je prišel tretje jutro, je videl, da je Coco mrtev. Obstal je, gledal je svoje črtev in bil začuden, da je že končano. Dotaknil se ga je z nogo. Vzdignil je eno njegovih kopit, jo spustil, sedel, uprl komolce ob koleno in nepremično buil v travo pred seboj. Milil ni ničesar.

Ko se je vrnil na pristavo, ni nikomur povdal, kaj je s konjem, ker se je hotel še potepati ob urah, ko mu je hodil navadno zamenjati prostor.

Naslednji dan je šel zopet gledat. Vrane so sfrfotale ob njegovem prihodu z mrhovine, bržečevine muhe pa so lazile dalje po njej.

Ko se je Zidor vrnil, je naznanil gospodarju, da je Coco poginil. Zival je bila tako stara, da se nihče ni začudil. Gospodar je imel dva hlapcema: «Vzemita lonate in mu skopljita jamo tam, kjer leži.»

In moža sta pokonala konja na mestu, kjer je poginil lakota.

In trava je poglala krepka, zelena, pognojena s Cocolovim truplom.

Politični odmevi.

Statistika volitev v konstituante

Pravkar je izšla v tisku zelo zanimiva publikacija Ustavotvorne skupštine o izločitvi volitev v konstituante (Statistički pregled izbora narodnih poslanika za Ustavotvornu skupštinu kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, izvršenih na dan 28. novembra 1920. god. Izdanje Ustavotvorne skupštine u Beogradu Stampano u Delničkoj tiskarni, d. d. u Ljubljani. 1921.) Obsežna knjiga prinaša rezultate volitev za vsako volišče posebe in ima priložen pregled za vso državo.

Ta pregled je jako interesanten pa tudi poučen in nam kaže, da je demokratska stranka dobila pri volitvah v ustavotvorno skupščino najvišje stevilo glasov, najvišje stevilo poslancev in da je edina stranka v državi, ki je postavila svoje kandidate v vseh okrožjih naše domovine in je povsod dosegla odlične ali pa odlične uspehe. Ta dejstva je treba pred vsem poudariti, ker se nanje le prerado pozabija, posebno pri dnevnih porajajočih novih malih strankah.

Pri pregledovanju Statističnega pregleda se nam nadalje pojavlja pred očmi dejstvo, da je demokratska stranka politična organizacija, ki obsega vsa plemena našega naroda in se v tem oziru zelo razlikuje od druge največje stranke v državi, od radikalcev. Še večja je razlika med demokratki in klerikalci vseh ver (zlasti katoliškimi in muslimanskimi), ki so izrazite verske stranke.

Pri volitvah v konstituante so dobili:

Demokratki	glasov 319.448	92
Radikalci	284.575	91
Hrvatska pučka seljačka stranka	230.590	50
Komunisti	198.736	58
Zemljoradniki in Samostojni kmetje	151.603	39
Hrvatska pučka in Slovenska ljudska stranka	111.274	27
Jugosl. muslimanska organizacija	110.895	24
Socijalni demokrati	46.792	10
Hrvatska težačka stranka Nacionálna turška organizacija	38.400	7
Republikanci	30.029	8
Hrvatska zajednica	25.867	4
Republikanci	18.136	3
Hrvatska stranka prava	10.880	2
Trumbičeva skupina	6.581	1
Čokorilovci	6.215	—
Narodni socijalisti	6.186	2
Liberalci (Ribarac)	5.061	1
Ratniki	2.484	—
Prekmurska gospodarska stranka	1.960	—
Čehi	704	—
Nezavisna muslimanska stranka	449	—
Muslimanska narodna stranka	306	—

Vseh volilnih okrožij je bilo 55, med tem 3 mestna (Beograd, Zagreb, Ljubljana).

Absolutno večino so dobile posamezne stranke le v 12 volilnih okrožjih, in sicer demokrati v 6 okrajih (topliški, kosovski, metohijski, ohridski, prijeponski in Lika-Krbava), radičevci v 4 okrajih (Bjelovar-Križevci, Varaždin-Medjimurje, zagrebska okolica in Požega) ter radikalci v dveh okrajih (krajinski in Novi Sad). V ostalih 43 volilnih okrožjih ni dobila absolutne večine nobena stranka.

Relativno večine v vseh 55 volilnih okrožjih so razdeljene tako-le: radikalci v 17 (beogradska okolica, kragujevački, krajinski, kruševački, moravski, podriški, požarevački, timoški, užički, čučanski, banjaški, sremski, Velika Kikinda-Bečker, Pančevo-Bela Crkva, Novi Sad, Sombor-Baranja in mesto Beograd);

demokrati v 15 (valjevski, vranjski, niški, rudnički, smederevski, topliški, zvečansko-raški, kosovski, metohijski, ohridski, prijeponski, tetovski, Lika-Krbava, Modru-Rijeka in mesto Ljubljana);

komunisti v 9 (bitolski, bitolski, brezgalniški, kumanovski, prezrenski, skopski, tikveški, Crna gora in mesto Zagreb);

Jugosl. muslimanska organizacija v 5 (bihački, mostarski, sarajevski, travnički in tuzlanski);

radičevci v 5 (Bjelovar-Križevci, Varaždin-Medjimurje, Virovitica, zagrebska okolica, Požega);

Korošičeva skupina v 4 (bitva Stajerska s Prekmurjem in mežiško dolino, bitva Kranjska Domacija — takrat nezasedena — in Suletica).

Dokaz nedovoljne politične zrelosti našega naroda je njegovo politično cepljenje. Nič manj nego 22 strank se je pri volitvah v ustavotvorno skupščino potegovalo za zapanje volitev. Ni čuda, da se potem v parlamentu ne dá sestaviti nobena trajna večina in da tavamo iz krize v krizo. Le štiri stranke so od 419 poslaniških mest dobile po 50 in več mandatov (demokrati 92, radikalci 91, komunisti 58, radičevci 50). Zanimivo je, da od malih skupin «Čokorilovci» (velesrbski radikalci) navzlic 6215 glasov niso dobili nobenega mandata, medtem ko sta odpadla dva mandata na narodne socijalce, ki imajo 6186, torej manj glasov nego čuveni gosposin Čokorilo. Demokrati presegajo po številu glasov radikalce za skoraj 35.000 glasov, pa so dobili le en mandat več, medtem ko n. pr. takozvana turška stranka v Macedoniji izvojevala za 30.029 glasov (torej 5000 manj nego znaša demokratski višek nad radikalno stranko) osem mandatov.

Irška — dominion

Irski parlament je sprejel pogodbo z Anglijo. De Valera, voditelj radikalne nespravljive opozicije, ki je do zadnjega z veličeno nasprotoval doseženemu sporazumu, je odstopil in novo vlado je sestavil Griffith, ustvaritelj sprave z londonsko vlado.

S tem je irska zadeva po tolikih desetletjih parlamentarnega in mnogo stoletjih krvavega boja urejena in odstavljena z dnevnega reda angloske politike. Res da bo uroditelj razmerij Ulstra do Irke in Anglije zahteval še dokaj posla, toda doseženega sporazuma vendarle ne bo tangiral.

Griffithov sporazum je irski parlament sprejel le z neznatno večino. Spočetka so poročila govorila o krepkejši večini, proti kateri bi De Valera razpolagal komaj s tretjino glasov. Nadaljnji razvoj dogodkov je odvisen od razpoloženja med ljudstvom, ki se bo pokazalo pri novih volitvah.

V vsakem slučaju pa so Anglični z uspehom lahko zadovoljni. Sicer ni bilo pomena irskih homatij precejvati, kakor smo ponovno opozorjali, zato pa tudi s koncesijami, storjenimi Ircom. Anglija ne more biti oškodovana. Kakor se je položaj sedaj razvil, Anglični zanj ne bodo imeli več direktno opraviti z Irco, tudi ne z irskimi ekstremisti, kajti Griffithova struja, ki prevzema vlado, potegne obremen nase tudi nasprotstvo nespravljivih. Tako se bodo zanjprej Irce borili med seboj, in zmeraj elementi bo imeli nad seboj nalogo, obračunati z levim krilom svojih dosežanih sobojnikov. Borba za povečanje irske samostojnosti postane tedaj interna irska zadeva, ki Angličev ne bo več razburjala. Nov zapletljaj bi nastal šele, ako bi si De Valerovo krilo priborilo večino in prišlo do nujnosti, znova prevzeti vlado. Ker pa si moremo predstavljati, da si dežela po tolikih zmedah, bojih in po gospodarskem zastoju želi miru, ni pričakovati, da bi se takoj odločila za nove borbe.

Med Anglični jih je bilo do zadnjega mnogo, ki so trdovratno nasprotovali osamosvojitvi Irke, bojčev se, da postane ta otok ona pozicija, po kateri bi bilo mogoče priti Angliji takorekoč za hrbet. Saj je bilo v preteklosti nestokrat bojišče na Irskem najnevarnejše za Angličev. Spadalo je že k tradiciji, da je sluherni sovražnik, ki ga je imela Anglija na evropskem kontinentu, iskal in našel v Irceh svoje naravne zaveznike. Mnogo je bilo vojsk, ki so se izkrcale na tleh Irke, in vsak angloški sovražnik je moral biti premagan tudi na Irskem bojišču. Odtod on zagrizeno nasprotstvo med obema ljudstvom in ona nezaučnost, s katero so v Londonu motrili irsko težnjo po samostojnosti.

Vsenemške spletke

Sporazum, ki je bil lansko leto sklenjen med češkoslovaško ter avstrijsko republiko, so pozdravili vsi tretji elementi na obeh straneh kot velik korak k ureditvi dobrih in iskrenih odnošajev med obema državama, ki sta navezani po svoji prirodni legi druga na drugo.

Ze ko je bivši avstrijski kancler, socijalist Renner v času svojega bivanja v Pragi označil smernice, ki naj se po njih uredi bodoči sporazum, so bili Nemci v Češkoslovaški prvi, ki so bili nezadovoljni s kakršnikoli sporazumom, ker so vedeli, da izgubi s sklenjenim sporazumom njih protidržavna propaganda svoj smisel in cilj.

Se bolj se je pa pokazalo to, ko je bil sklenjen v Lani končni sporazum. Odpor se ni pojavil samo na Češkem, ampak tudi v Avstriji, kjer so bili Vsenemci prvi ki so protestirali proti zaključku tekega sporazuma. V odporu avstrijskih Vsenemcev so našli Nemci v Češkoslovaški dovolj močno oporo, da so podvojili svojo agitacijo proti državniemu edinstvu češkoslovaške republike.

Te dni je dospel iz Prage poročilo, da je odpotoval na Dunaj vojna čeških Nemecev, dr. Lodgemann, da konferira z voditelji vsnemške stranke o programu za skupne nastope proti sklenjeni pogodbi. Glavna točka češkoslovaško-avstrijske pogodbe, ki najbolj razburja suletske in dunajske Vsenemce, je določba, da nobena pogodbenih držav ne sme dopuščati na svojem teritoriju akcije, ki bi bila naperjena proti zvezni državi in da nobena imela njuni ne sme trpeti kakršnekoli irendistične propagande proti svoji zaveznici.

S to določbo v zvezni pogodbi so onemogočene protidržavne propagande na Češkoslovaškem, ki so dobivale doslej stalnega netiva in stalne podpore od zunaj. Zato Nemci v Češki tako obžaljujejo to določbo.

Druza določba, ki je posebno napoti Vsenemcem je ta, da ne sme nobena

obeh držav brez prejšnjega sporazuma z drugo sklepati pogodbo, ki bi se nanašale na državnoopravni odnošaj.

V ti določbi vidijo Vsenemci veliko zapreko in oviro svoje pripojitvene politike. Zveza Češkoslovaške in Avstrije je že sama po sebi v — — — — — za pripojitveno stremjenje, omenjena določba še izrecno in jasno izraza eno glavnih tendenc češko-avstrijskega sporazuma.

Potovanje dr. Lodgemanna je tem bolj neugodno dirnilo češke politične kroge, ker je padlo ravno v čas, ko je predsednik češkoslovaške republike Masaryk svečano izjavil, da smatra prvo nalogo češke vlade rešitev nemškega problema v Češkoslovaški. Politično romanje dr. Lodgemanna k dunajskim Vsenemcem gotovo ne bo ugodno vplivalo na potek reševanja tega že samo po sebi težkega problema. — To uvidevajo tudi zmernejši nemški elementi v Češkoslovaški in zlasti med agrarci se je pojavil oster odpor proti Lodgemannovi misli. Agrarna glasila zato izjavljajo, da dr. Lodgemann ni zastopnik češko-nemškega parlamentarnega kluba, ker za to nima in ne more dobiti pooblaščenja.

Poincaré

(Nemško-sovjetska akcija proti Franciji.)

Francoska revanžna politika napram Nemčiji je bila v Franciji poseleljena v treh imenih: Delcassé, Clemenceau in Poincaré. Karkarkoli je bilo nasprotstvo med Francijo in Nemčijo najbolj napeto, pojavil se je eden izmed teh državnikov. Delcassé in Clemenceau sta se danes unaknila iz političnega življenja; starača uživata salove svoje življenske naloge, ki je obstojala v kazni in ponižanju Nemčije.

Ostali je še Poincaré, in ta se pojavlja v francoskem političnem življenju v trenutku, ko se javlja novo nemško vprašanje.

Ko so je sestavila konferenca v Cannesu, je nemško časopisje napovedovalo presenečenja in z nekako gotovostjo govorilo o izpremembi v Franciji. Ker pa Nemci dobro vedo, kaj se zgodi v Franciji v takem trenutku, to je, da prilaga na površje mož izrazito protinemške orientacije, so se pripravili že naprej. Nemci so prav dobro vedeli, da je v tem slučaju mogoče samo prihod Poincaréja, in zamahnili so s svojim prvim udarcem po Poincaréju.

Glavna naloga konferenca v Cannesu bi bila, da se politična vprašanja zamenjajo z vprašanji svetovne gospodarske politike. A da se doseže to, bi bilo gotovo potrebno, da se onemogočijo osebe, ki so igrale v vojni odločilno ulogo.

Zato so hoteli Nemci pred konferenco v Cannesu razkrinkati Poincaréja in ga prodati svetu kot glavnega krivca svetovne vojne, ki je iz sovražstva do Nemčije vso svojo politično kariero posvetil samo pripravi za konflikt.

Tozadevno razkritje je objavil «Berliner Tageblatt» s podpisom ravnatelja lista Theodorja Wolffa, na temelju takih diplomatskih dokumentov, ki so se našli v Petrogradu v diplomatskem arhivu. Ti dokumenti doslej še niso bili objavljeni, a sedaj so se nenkrat pojavili v redakciji Berliner Tageblatta.

Objavljeni dokumenti vsebujejo v prvi vrsti diplomatsko korespondenco med ruskim zunanjim ministrstvom in ruskim poslanikom v Parizu Izvoljskim v letih 1912, 1913 in 1914.

Ze iz prvih dokumentov se vidi, da je evropska diplomacija računala s popolno gotovostjo na oborožen konflikt med Avstroogroško in Srbijo, da je pa ob enem vedela, da ta konflikt ne bo ostal lokaliziran, ampak se bo razširil v svetovni konflikt.

Ko je leta 1912. srbska vojska zasedla Drač, a se je morala vsled intervencije in protesta Avstrije umakniti, je bila situacija skrajno napeta. Koncem leta 1912. poročila Izvoljski v Petrogradu, da je dobil v pogovoru s takratnim francoskim zunanjim ministrom Poincaréjem vtis in prepričanje, da bi Francija polpsala vsako rusko akcijo v avstro-srbskem konfliktu; trdil je celo, da bi bila Francija pripravljena nastopiti tudi z orožjem. Ako bi v tem konfliktu — kar je bilo pa že naprej popolnoma gotovo — nastopila Nemčija z orožjem proti Rusiji, smatrala bi Francija ta korak kot casus belli, in bi napovedala Nemčiji vojno. Izvoljski pravi: «Francosko javno mnenje je sicer jako miroljubno in ne posebej dovzetno za vojno, toda velike zasluge ima vlada gospoda Poincaréja, da je znala vendarle pridobiti odločilne kroge v Franciji. Na nosilca tega razpoloženja je mogoče Poincaré tudi zagotoviti francosko pomoč Rusiji.»

«Kar se tiče Italije, pravi Izvoljski, prevladuje v Parizu mišljenje, da bo zavzela Italija popolnoma neodločno stališče. V slučaju vojne bo čakala, da se odloči usoda vojne in se bo potem v zadnjem trenutku pridružila zmagovalcu.»

V enem sledečih dokumentov podarja Izvoljski, da si je Poincaré pridobil velikih zaslug v tem, da je pridobil odločilno francosko časopisje za Rusijo.

To se je godilo večinoma vse v mesecu decembru leta 1912., ko je bil Poincaré zunanj minister francoske republike. Iz vsega je pa razvidno, da so bile priprave za svetovno vojno že takrat v polnem toku in da je samo neodločnost Rusije preprečila, da svetovni požar ni izbruhnil že takrat.

Ko je bil 10. januarja 1913. izvoljen Poincaré za predsednika republike, je javil to v Petrogradu Izvoljski z velikim veseljem in veliko naglico. Izvoljski poroča, da je obiskal takoj po izvolitvi Poincaréja, ki mu je odločno izjavil, da tudi kot predsednik republike ne bo izpremenil svojih naziranj in da bo zastavil vse svoje moči, da bo šla francoska zunanja politika po potih, ki jih je začel on. Poincaré je dalje izjavil, tako poroča Izvoljski, da je prva naloga francoske vlade pripravljati francosko javno mnenje na vojno; istotako je izrekel Poincaré svoje prepričanje, da izbrulna vojna na vsak način na Balkanu, a se potem razširi v največji obseg.

Zanimiv je tudi ta dokument, v katerem govori Izvoljski o potrebi kar najhujših stikov med Francijo in Rusijo. Izvoljski pravi: «Francoska vlada je trdno prepričana, da je edini izhod iz sedanjega političnega kaosa svetovna vojna, katere se bo morala Francija kot velesila na vsak način udeležiti. Francoska vlada je o tem tako prepričana, da popolnoma mirno in hladno pričakuje ta trenutek. Trenutek, v katerem bo Francija prisiljena potegniti svoj meč, je pa jasno določen v rusko-francoskih vojaških konvencijah.»

To so ekscerpti iz diplomatskih dokumentov, ki so jih boljševiki izročili Nemeem, da jih v primernem trenutku izkoristijo.

To se je sedaj zgodilo. Nemci so pričakovali zopetno ero Poincaréja in vrgli prvo bombo, da pred svetom poročajo: na političnem obzorju se pojavlja človek, ki je krivec svetovne vojne, ki jo je hotel izzvati že leta 1912.

Kak efekt bo imela ta nemška raketa je že danes gotovo. Prav gotovo francoskega javnega mnenja ne spravijo iz ravnovesja te nemško-boljševiška razkritja; ako bo Poincaré potruden Franciji, bo vodil francosko politiko, kot jo je vodil že toliko let, in bilo to Nemeem in ruskim boljševikom prav ali ne! Ali v resnici korist Francije in Evrope, to je drugo vprašanje.

Rusko-kitajska zveza

Poroča se, da se pripravljali vsaj predloga zveza med Rusijo in Kitajsko. Ruska vlada naj bi stopila v čim ožje stike s kitajsko, kar naj bi čuvalo nesrečno Kimo pred zlototečnimi imperijalisti.

Sovjetska vlada igra v svoji zunanji politiki v Aziji po dobro preudarjenji metodi. V vseh onih državah in deželah, ki so se nabajale nekdanj, za carske vlade kot ruske interesne sfere v stanju prehoda, da postanejo neposredno ruske, je boljševiška vlada nastopila s slovesno resignacijo na vse ruske predprijave iz prejšnje imperijalistične dobe. Odpovedala se je vsem političnim in gospodarskim privilegijem in koncesijam, s čimer je napajala seveda na domačine kar najboljši vtis. Proklamirala je načelo: Azija, Azijatom in skušala povsod nasčuvati domačine zoper evropske gospodarske aspiracije, tako v Indiji, kakor v Turčiji, v Perziji kakor v Kitajski. Znano je, da je večina boljševiške agitatorje za vsako azijsko deželo posebej.

Šla je pa tudi dalje; začela je sklepati zvez: z azijskimi državami, tako n. pr. s Perzijo, Afganistanom, v katerih je s spretno taktiko, poudarjajoč vedno velikodušno nesebičnost, dogovorila rusko pomoč za slučaj napada tretjega. Trenutno seveda te pogodbe nimajo bogve koliko praktičnega pomena, toda pomenijo vseeno za bodočnost važno podlago eventualnemu vnanjemu razmahu sovjetske moči.

Da bi Rusija bila pripravljena skleniti enako zvezo s Kitajsko, je seveda razumljivo samo po sebi. Teren bi bil kakor nalašč za to. Vsa pogajanja v Washingtonu imajo kljub vsem olepševanjem glavni namen razdeliti si interesne sfere na Kitajskem tako, da bodo udeležene vse velesile enakovredno. Kitajska gleda to tekmo za svojo lastno kožo popolnoma brez moči; notranje borbe v njej ne nehajo in odkar je leta 1916. umrl Juanškaj, nima Kitajska med svojimi politiki nikogar, ki bi znal in mogel z železno roko napraviti red in dvigniti državo iz splošne anarhije. Toda pričakovati, da bi se med Kitajci pojavilo upanje na boljševiško pomoč, bi bilo kljub vzporednosti interesov proti Japonci in ostalim velesilam vendar neumestno.

Po eni strani je Rusija tako slaba, da ne more Kitajska ne diplomatsko ne v kakršnekoli drugem oziru pričakovati od nje neposredne pomoči. Po drugi strani pa ni računati, da bi imel ruski boljševiški nauk v tej deželi veliko praktičnega uspeha, kajti ne smemo pozabiti, da se nabaja Kina že od leta 1911. v stanju revolucije, neprestanih notranjih političnih prevarov in borb. Prav nič ni verjetno, da bi imeli Kitajci ragnenje začetih še enkrat nova, posebno ko so doslej

imeli s svojimi političnimi reformami tako malo sreče.

Rusko - kitajska zveza bi imela tedaj trenutno le akademski značaj. Dejanske koristi ne bi prinašala. Zato se je brzokone v mednarodni politiki ne bodo tali. Vse drugačna situacija pa bi nastala, ako bi se sovjetska Rusija znova ojučila. Močna Rusija bi mogla žeti v vzhodni Aziji ravno sedaj in v bližnji bodočnosti najlepše uspehe.

Usoda ruske carske rodbine

Iz Jekaterinburga, kjer se je leta 1918. izvršila tragedija ruske carske rodbine, je ugleden švedski list prejel zanimiva odkritja, ki s svojo serioznostjo spodbujajo vse dosedanje verzije o grozni usodi ruske carske rodbine. Ta odkritja prihajajo od uglednega meščana jekaterinburškega, rodona Šveda, ki živi že dolgo vrsto let v Jekaterinburgu in je bil očitavec usodepolnih dogodkov.

V svojem poročilu jekaterinburški meščan na kratko omenja prihod carja, carice, dr. Botkina in ostalih članov carske rodbine v aprilu 1918., izgon posostnika Ipatijeva iz njegove hiše, katero so boljševiki ogradili z visokimi palisadami in v njo zaprli carsko rodbino. Kaj se je dogajalo za temj palisadami, je težko ugotoviti. Rusji imajo v takih stvareh neverjetno živahno fantazijo. Jaz, ki sem stanoval v neposredni bližini Ipatijeve hiše, sem dobil celov rsto protislovnih poročil. Kolikor je meni znano, je prestolonaslednik umrl na dan carjevega umora od strahu. V njegovi bližini je eksplodirala granata s strahoviti pomok. To je sironašnega slabša tako prestrašilo, da je umrl še istega dne. V svojem poročilu pristavlja avtor: «Ali je to resnica ne vem. Jaz vem samo to, da je bil car Nikolaj ustreljen.»

«Kar pa se tiče usode ženskih članov carske rodbine — poročila nadalje omenjeni Šved — se ne more povedati nič gotovega. Mogoče je, da so bile usmrčene tudi ženske, a dokazov za to ni. Če bi bilo resnično, da so boljševiki postreljali istodobno celo carsko rodbino, kakor se je zatrjevalo, bi bili morali tni, ki smo stanovali v neposredni bližini, slišati vsaj streljanje. Pač so posamezni boljševiki tu in tam sprožili kak strel, a salve nismo slišali. Ko se je izvršil umor carja, je boljševikom že izredno muddo. Kolčak je prišel in vsaka minuta je bila dragocena. Teško je misliti, da bi bili boljševiki v takih okolišnih mrtva traja prevladno sezgali, kakor se govori, kajti Kolčak bi bil v mestu prej, nego bi se moglo seziganje izvršiti. Pripoveduje se, da so trupla bila deloma sežgana, deloma pometana v star rudniški rov. Mi smo po Kolčakovem naročilu natančno preiskali pepel, tudi kmečeno, a nismo našli niti najmanjšega sledu človeških ostankov. Komisija je našla samo nekoliko predmetov iz kovine, briljantov in nekoliko svinčenih krogelj. Krogelje bi se bile v ognju zastopile. Ker pa so bile cele, jih je skoraj gotovo poznaje kdo vrgetja. Iz starega rova se je voda izžepala ter celi rov natančno preiskal, a našlo se ni ničesar drugega, kakor koščiči granate, ki je bila vržena na led in je tamkaj eksplodirala.

Preiskava torej ni privedla do rezultata, kakršen se je pričakoval. Nj torej niti najmanjšega dokaza za to, da je ženske člane carske rodbine doletela usoda, o kateri se je mnogo govorilo. To seveda ne izključuje, da so bile morebiti vendarle umorjene. Verjetnejše pa je, da so bile iz kakega neznanega vzroka kam drugam prepeljane. Ako so ostale žive, je njihova usoda v sibirskih puščavah gotovo pomilovanja vredna.»

«Naravno — omenja končno švedski poročevalec — je mnogo ljudi, katerim je znana resnica o jekaterinburških dogodkih, a nimajo poguma, da spregovore. Tukaj je splošno mnenje, da ženski člani carske rodbine niso bili umorjeni v Jekaterinburgu.»

SPOR ZA ŠANTUNG.

Washington, 12. januarja. (Izv.) Včeraj sta predložila Hughes in Balfour, ki sta prevzela na razorožitveni konferenci v Washingtonu posredovanje v sporu med Kitajsko in Japonsko, zastopnikom teh dveh držav tekst kompromisne pogodbe, ki bi naj omogočila sporazum v vprašanju Šantunga. Japonski delegati pa so kljub temu zahtevali, naj se vprašanje obravnava še enkrat na plenarni seji razorožitvene konferencie. Japonski ministri predsednik Ling-ti-ji je namreč zavzel spravljivo stališče, zaradi česar se je vsa Japonaka z vojnim ministrom Vaj-pet-jem obrnila proti njemu. Japonski delegati bodo počakati razvoja položaja in še niso pristali na Hughesove in Balfourjeve predloge.

NEMSKA ZMAGA V TRENTINU.

Rim, 13. januarja. Po poročilih listov so si pri občinskih volitvah v Trentinu pristali tirolske ljudske stranke (Nemci) popolnoma osvojili 40 občin in v 50 občinah dosegli večino. Italijanski liberalci so dosegli večino v 12 občinah, socijalni demokrati v sedmih, in katoliška stranka v dveh občinah.

Načrt zakona za srednje šole

Glavne določbe novega načrta

Glavni prosvetni svet v Beogradu je izdelal načrt, kako naj bodo v bodoče urejene naše srednje šole. Izvleček načrta smo že svoj čas prinesli, dodajamo samo še nekatere važnejša določila.

Vsaka srednja šola ima osem razredov. Nižja srednja šola, ki ima 4 razrede, je enotna; od petega razreda dalje se pa deli srednja šola v gimnazijski, realnogimnazijski in realni oddelki. Šolsko leto se prične 5. septembra, konča pa 20. junija. Predavanja se končajo vsako leto že 10. junija; nato pa se vrši izpraševanje do 20. junija. Ponavljalni in dodatni izpiti se vršijo od 20. do 30. avgusta. Med letom so dvakrat počitnice po 10 dni in sicer v Božiču in Veliki noči. Šolsko leto se deli v tri tromesečja, od katerih se konča prvo koncem novembra, drugo koncem februarja in tretje koncem šolskega leta. Koncem 4. razreda morajo delati dijaki izpit čez prve štiri razrede, a koncem 8. razreda maturo. Tudi ponavljalni izpiti se delajo pred komisijo. Ob pričetku šolskega leta pregleda vse učence šolski zdravnik, ki odloči kateri se morajo odpasti radi kake ojašne bolezni. Siromašni dijaki dobivajo državno podporo, v bolnici pa brezplačno zdravniško pomoč in brezplačna zdravila. Pri klasifikaciji uspehov se uporabljajo samo trije redi: odlično, dobro, slabo, za vedenje pa štiri redi: primerno, dobro, prilično in slabo. Kdor je padel iz dveh predmetov, mora razred ponavljati, kdor pa ima slab red samo iz enega predmeta, zato pa v kakem drugem predmetu odlično, gre v višji razred. Lene in malomarne učence profesorski zbor koncem drugega tromesečja lahko izključi, repetente pa že koncem prvega tromesečja. Učenci privatnih srednjih šol morajo delati izpite čez nižje razrede in maturo na kakem državnem zavodu.

Poleg določil, kako se ustanavljajo nove srednje šole in kako so urejene, obsega zakon tudi službeno pragmatiko za profesorje, ter predpise za profesorski izpit. Ravnatelji, profesorji in suplenti se nastavljajo s kraljevim ukazom. Popolne srednje šole, ki štejejo veliko število učencev, imajo poleg ravnatelja tudi ravnateljevega pomočnika in pa tajnika.

Profesorske plače so iste kot plače deželosodnih svetnikov. Največjo plačo doseže profesor z 21. službenim letom. Ravnatelj ima poleg profesorske plače še 3000 dinarjev letne doklade. Suplenti dobivajo 75 odstotkov profesorske plače. Profesorji in ravnatelji dobivajo tudi aktivitetno doklado. O uspehih učencev v posameznih razredih razpravlja razredna konferenca, o splošnih zadevah zavoda pa zbor vseh profesorjev. Vsaka srednja šola ima svojega zdravnika. Profesorski izpiti se polagajo pred izpraševalno komisijo, ki se ustanovi v mestih, kjer se nahaja filozofska fakulteta. Vse srednje šole so neposredno podrejene prosvetnemu ministru, kateremu je dodan kot posvetovalni organ glavni prosvetni svet v Beogradu.

Nekaj pripomb

I. Splošne opombe.

Načrt je izdelal odbor Glavnega prosvetnega sveta. Že na I. Jugoslovanskem profesorskem kongresu oktobra leta 1920 v Beogradu smo poudarjali potrebo, da se v Glavni prosvetni svet pritegnejo tudi člani iz novih pokrajin («prečanskih») naše države. Na II. kongresu septembra 1921. v Zagrebu se je sprejel tozavelečni predlog. Zahteva je gotovo upravičena. Ako Glavni prosvetni svet izdeluje načrte in odločuje v prosvetnih zadevah za celo državo, potem mora imeti člani iz vseh delov države. Dosi zla v naši mladi državi ima svoj izvor v nesporazumljenih, v nepoznanju razmer, v pomanjkanju medsebojnih stikov. Tako je tudi z načrtom zakona o srednjih šolah. Marsikatera določba naših strokovnjakov ni bila odobrena. Do 23. t. m. morajo učiteljski zbori naših srednjih šol sklepiti o načrtu zakona. Gotovo bodo predlagali mnogo izprememb. To bi se vsaj deloma prihranilo, ako bi bili naši strokovnjaki sodelovali pri I. resoluciji načrta. Sedaj bo treba dolgih pismenih poročil in utemeljevanj za neobhodne izpremembe.

Druga važna potreba je, da se ministru prosvete dvigne kot najvišja instanca, ki daje smernice in odločuje le v najvažnejših zadevah. Za manj važne stvari se mora ustvariti vmesna instanca za vsako oblast ali za več oblasti skupaj, tudi v Beogradu, kakor je na pr. naš višji šolski svet. Dokler je bila Srbija majhna, je mogel minister nastaviti vsakega suplenta, odobriti urnik vsake srednje šole, sprejemati prijave kandidatov za profesorski izpit itd. V veliki državi to ne moremo, ker bi bilo neizogibno, da bi se reševanje zadev zavleklo do brezkončnosti. Za rešitve iz Ljubljane rabijo tedne in mesece!

II. Posameznosti.

Odklanjam določbo čl. 1., da bi srednje šole bile pripravane za strokovne šole. Temu namenu naj služijo meščanske šole, ki se naj razvijejo po celi državi. Dijaki, ki pridejo v srednje šole z namenom, da jo po dovršenem 4. razredu zapustijo, se ne poprimajo študij s potrebnim vmenom in so občija v razredih. Srednje šole naj bodo pripravane za visoke šole, naj bodo maloštevilne, dobre in solidne. To zahtevo utemeljuje sedanja beda naše inteligence in pomanjkanje kvalificiranih srednješolskih učiteljev.

Iz podobnih razlogov odklanjam delitev srednje šole v nižji in višji tečaj (čl. 4.) in sledečo delitev v gimnazijski, realno-gimnazijski in realni odtok od 5. razreda naprej. Boljše bi bilo, da se srednja šola nastavi na podlagi meščanske šole in traja potem 4-5 let kot prava znanstvena šola s konsekventno izvelečnim klasičnim ali realnim učnim načrtom. Tudi francoska Société générale de l'éducation et de l'enseignement se je izrekla zoper skupni začetni pouk za klasčne in realne šole.

Samo nižje srednje šole («nepotpune» čl. 3.) niso umestne, ker nimajo življenjske sposobnosti. V krajih, kjer ne more obstati cela srednja šola, naj se ustanovijo meščanske in strokovne (obrtne, poljedelske itd.) šole, ki bodo gospodarskim potrebam bolj služile kakor nepopolne srednje šole.

Od pogojev za «otvaranje srednjih škola» (čl. 6.) zahtevata prva dva: a) dovoljno število učencev in učiteljev; b) proračunska možnost. Tretja točka (poslojce s potrebnim inventarjem) je za država v drugi za državne šole; zmišljal ma le za privatne šole.

Število učencev (ne manj ke po 18 v VII. in VIII. razredu in ne manj ke po 25 v V. in VI. razredu) kot pogoj za nadaljnji obstoj srednje šole (čl. 11) je previsoko in doba 3 let prekratka. Po čl. 49. je maksimalno število učencev v vseh 8 razredih (brez paralel): 340. Šola b. se naj ukinita še le ako ima 5 let zaporedoma manj ke 170 učencev v vseh razredih. Zoper reduciranje na samo nižjo srednjo šolo sem se izrekel že zgoraj.

Določitev šolskega okoliša za vsako srednjo šolo (čl. 14) je nepotrebna; prepoved sprejemanja dijakov iz drugih okolišev (čl. 41.) je krivična z ozirom na gospodarske razmere staršev in na vzgojne možnosti za učence.

Čl. 19. o privatnih šolah, katere vzdržujejo pojedinci ali skupine posameznikov, bi se mogel spojit s čl. 17. in 18., ki govorita o srednjih šolah okrogov, srezov in občev.

Učenci veroizpovedi, za katere ni veroučitelja na dotični srednji šoli, se ne morejo siliti, da dobivajo pouk iz svoje vere privatno (čl. 25.), ker je to mnogokrat nemogoče zaradi prevelikih stroškov. Ako takšen učenec ne predloži izpričevala opravičenega veroučitelja svoje vere, se namesto ocene iz veroučitelja v katalog in izpričevalo zapiše opomba: «Za to veroizpovedi ni bilo veroučitelja».

Čl. 28. o sestavljanju urnika ne spala v zakon, temveč v izvršilni naredbi o službenih predpisih; tega mnenja je bil tudi odbor Glavnega prosvetnega sveta. Točka 3., da se večšine in umetnosti smejo nastaviti samo na zadnje ure, se ne da vedno izvršiti.

Šolsko leto (čl. 29.-36.) naj se uredi tako, kakor je zdaj v Sloveniji: začetek 11. septembra (namesto 5. septembra), sklep in šolska svečanost na Vidov dan (28. junija namesto 22. junija, kakor predvideva čl. 33.). Ostale določbe naj se temu primerno izpremenijo. Druga polovica avgusta in prva tretjina septembra omogočajo revnejšim slojem, h katerim spada pretežno del dijakov in profesorjev, obisk ležišč in kopališč po znižanih cenah, ker se s 15. avgustom zaključuje glavna sezona. Razen tega bi dijaki na ta način še zvižali prvo jesen in sadije. Določbe o terminih izpitov in dr. spajajo v izvršilno naredbi. «Kazredni» (to so naši «ponavljalni») izpiti so pač le izjemna olajšava za posamezne dijake; zato ni treba 12 dni (čl. 36. in 67.). Navadno opravimo sprejemanje, ponavljalno in naknadne izpite v dveh dneh.

Semestralna, ozir. tromesečna ravnateljska poročila (čl. 31.) naj se pošiljajo samo višjemu šolskemu svetu, le letna zvestava ministru prosvete.

Za vpisovanje učencev pač ni potrebna pismena prijava (čl. 38.). Naknadni vpis naj dovoljuje učiteljski zbor do 10 dni po rednem terminu, za nadaljnjih 20 dni pa višji šolski svet, ne ministru (čl. 37.).

Za vstop v I. razred naj bo dovoljena starost 10-14 let (čl. 39., točka 2.). Za vstop v višje razrede (čl. 40.) ni potrebna omejitev v starosti. Zahteva zakonskega načrta, da učenec pri vpisu v V. razred ne sme biti star več ke 17, pri vpisu v VII. razred pa ne več ke 19 let, je npravnost krivična za učenca, ki je z dovoljeno starostjo 13 let vstopil v I. razred, en razred ponavljal, sicer pa dobro študiral ter je po dovršenem IV. razredu star že 18 let.

Določba, da bi učenec mogel biti odstranjen iz šole samo «po odlici direktora» (čl. 52. točka 1.) nikakor ne sme postati zakon. Nikdar ne sme samo ena oseba odločevati pri tako dalekosežnih kaznih. O izključenju sklepaj ves učiteljski zbor («Nastavniški Svet»). Lokalno zaključitev (iz dotične šole ali iz vseh srednjih šol istega mesta) naj potrdi višji šolski svet, da odgovornost in odium ne pade edno na profesorje, ki so kolikor toliko odvisni od lokalnih razmer. S 3. točko čl. 52. o izključenju iz vseh srednjih šol kraljevine se popolnoma strinjamo.

Določbe o ocenjevanju učencev bi mogle biti v izvršilni naredbi. Če so že v zakonu, pa ne uvidim zakaj za vodenje štiri ocene (čl. 54.); zadostovale bi iste tri (odlično, dobro, slabo), kakor so v čl. 53. za učni uspeh.

Čl. 62. (napredovanje učencev v višji razred) imam tehtne pomisleke. Živše avstrijsko naučno ministru je l. 1908. uvedlo določbo, da v gotovih slučajih učenec z enim nezadostnim in more prestopiti v višji razred. Ta določba se je slabo obnesla. Dijaki so se zanašali na to določbo in so zanemarjali posamezne predmete. Takšni dijaki, ki so z enim nezadostnim prišli v višji razred, niso imeli dovolj podlage v dotičnem predmetu in so se ponesrečili pozneje; s svojim slabim znanjem pa so ovirali napredek vseh drugih učencev. Zato je poverjenstvo za uk in bogocastje v Ljubljani razveljavilo to avstrijsko določbo. Prosvetna uprava za Hrvaško, ki je prevzela velik del avstrijskih reform iz l. 1908., pa niti ni uvedla omenjene avstrijske določbe, ker je spoznala njen demoralizirajoč vpliv. Čl. 62. naj se torej izpremeni tako, da mora učenec s slabo oceno iz dveh predmetov brezpogojno ponavljati razred, učenec s slabo oceno iz enega predmeta pa mora po počitnicah delati ponavljalni («razredni») izpit. Stroge določbe so le v dobro dijakom, tudi življenjski jih ne bo božalo, temveč vsakega čaka brezobzirno življenjski boj. A tudi profesorji niso takšne zverine, da bi kar ubijali dijake. To, kar predpisuje čl. 62. o kompenzaciji slabega znanja v enem predmetu z boljšim znanjem v drugih predmetih, smo že vedno delali, ne po mrtvi črki zakona, temveč po svoji vesti, kolikor dovoljuje ozir na vzgojo in dobroti mladin. Nedopustna je tudi določba, da se učenec prevodi v višji razred, ako je padel pri razrednem (ponavljalnem) izpitu; po tej določbi je razredni izpit izločen.

S členom 65. (odstranjenje nemarnih učencev med šolskim letom) se vobče strinjamo, moral pa bi biti bolj preciziran, na pr. «Učenec, ki ima iz polovice ali več predmetov slabe ocene, se o božiču odstrani iz šole». Takšni nemarni učenci ovirajo ves razred v napredovanju. Odstraniti se morajo najpозnejše s koncem prvega polletja. Najugodnejša doba za učenje je od novega leta do maja. Nemarni pa začnejo resno študirati še le proti koncu šolskega leta, ko je že prepozno. V Sloveniji imamo takšno določbo za I. razred in se je dobro obnesla (na Hrvaškem in v Bosni še več let). Na našem zavodu smo odstranili lani l. letos 3 takšne dijake, t. j. komaj 2-4%, ostalih 95-98% pa je imelo veliko korist od tega. Dostaviti bi se moralo še: «Tako odpuščen učenec se v istem šolskem letu ne sme sprejeti v isti razred nobene druge srednje šole».

Pri izpiti (čl. 66.) stoji v zakonskem načrtu opomba, da se pr poroča tudi sprejemni izpit za I. razred. Do sedaj smo meli ta sprejemni izpit in večina srednješolskih učiteljev je zadovoljna z njim.

Nižjega tečajnega izpita na koncu IV. razreda (čl. 68.) (mala matura) nisem smatral za potrebnega. To-la kolega, ki službuje v Vojvodini in je tam spoznal ta izpit, ga priporoča. V IV. razredu smo navadno kolikor mogoče popustljivi in damo ugodno oceno, da bi se dijak mogel posvetiti drugemu poklicu. V jeseni pa pride v V. razred in ovira ves razred v napredovanju. Nižji tečajni izpit prepriča nikim dijakom vstop v V. razred, dobijo pa «uverjenje» o dovršenem IV. razredu in s tem lahko grodo v praktične poklice.

Določbe o učitelstvu («Nastavnici», čl. 78. in sledeči) nikakor ne morejo za-

dovoljiti naš, ki dosežaj uživamo blagodatno dobre službene pragmatike. Omenjam le najvažnejše točke.

Nemogoče je, da bi se tudi suplenti nastavljali s kraljevim ukazom, (čl. 78.). Samo direktorji, profesorji in višji učitelji umetnosti in večšine, t. j. vsi tisti, ki se imajo popolno kvalifikacijo za nastavnike, naj se nastavljajo s kraljevim ukazom, ostali (suplenti, učitelji umetnosti in večšine, profesorski in učiteljski pomočniki) pa s prepisom višjega šolskega sveta po službeni potrebi. Izpraznjena službena mesta direktorjev, profesorjev in višjih učiteljev se morajo med šolskim letom razpisati v službenem listu (stečaj), imenovana se morajo objaviti do 1. julija. Potem bi vsak višji šolski svet približno vedel, koliko suplentov bo rabil za prihodnje leto, na katerih šolah in za katere predmete, bi razpisal suplente in prijavišne suplente pridelil posameznim zavodom. Sedaj ministru razdeljuje nastavnike samo Crno goro in Vojvodino, a sliši se za Srbijo, da dobivajo svoje dekrate v oktobru in še pozneje namesto v začetku septembra, ko se začnejo predavanja.

Pri čl. 92. se mora dodati: «Direktorji in ukazni nastavnici ne mogu biti premešteni protivu svoje volje, a bez presude disciplinskog suda».

Pri vsakem višjem šolskem svetu bi moralo biti disciplinsko sodišče prve stopnje, pri ministru prosvete pa najvišje (apelacijsko) disciplinsko sodišče. Temu primerno se mora popraviti čl. 94. Ustni opomini ravnateljev, ki se ne vpišejo v službeni list dotičnega nastavnika, se tudi ne javijo na višje mesto. Pismeni ukor, ki se vpiše v službeni list, se mora javiti višjemu šolskemu svetu v odobrenje s priložitvijo pismene obrambe nastavnika. Večji prestopki se javijo v šjemu šolskemu svetu, ki jih izroči disciplinskemu sodišču prve stopnje v postopanje. Razsolbe tega disciplinskega sodišča se predložijo ministru prosvete in najvišjemu disciplinskemu sodišču v odobrenje. O vseh občutljivih kaznih (premeščenje, začasna ali trajna upokožitve, znižanje prejemkov, odpust iz službe) ne sme odločevati samo ena oseba temveč sodišče, obstoječe iz več oseb.

Določba o materialni odgovornosti nastavnikov za poverjene jim zbirke (čl. 95. točka 9.) je zelo dalekosežna in za nastavnike nesprejemljiva. Tudi je nepotrebna, ker tozadnje prestopki itak morajo priti pred disciplinsko sodišče, v določba tudi materialne kazni.

Krivična je določba čl. 97. točke 2. o učni obveznosti. Tudi na srednji šoli z manj ke 300 učenci so razredi s 40-50 učenci, zakaj bi ti učitelji bili kaznovani z večjo učno obveznostjo. Saj so že kaznovani s tem, da služijo v neugodnejšem službenem mestu, ker so šole z manjšim številom učencev navadno v manjših krajih, ki nimajo kulturnih in materialnih ugodnosti kakor velika mesta.

Učitelju umetnosti in večšine v prvem letu tu li prstoja manjša učna obveznost (prim. čl. 97. t. 4.).

Prepoved spolnega zanimanja za nastavnike je upravičena le, ako nam služba nudi siguren, brezskrben materialni položaj.

Ravnatelj, ki nima stanovanja v šoli, je na škodi, ker za 50% aktivitetnega dodatka menda nikjer ne bo dobil stanovanja (čl. 110.).

Koliko razlike je med ravnateljskim delom pri 10 razredih in onim pri 11 razredih, da se na šolah z 11 razredi postavlja šolski sekretar, pri 10 razredih pa ne (čl. 116.)?

Določba o nagradi za knjižničarjevo delo mora biti precizirana, čl. 118. govori samo o «možnosti» nagrade, t. j. eden bi jo dobil, drugi pa ne.

Nastavniški pomočniki naj vedno prisostvujejo sejam nastavnškega sveta, da se učijo (čl. 127.). Ako je treba, naj se omeji njihova glasovalna pravica.

Se enkrat povdarjam potrebo višjega šolskega sveta kot vmesne instance, ker je hitro poslovanje izključeno, ako bi se 100-200 ali več ravnateljev za vsako malenkost obračalo na ministra prosvete.

Te pripombe k zakonskemu načrtu pripravim v razmišljanje učiteljskim zborom, šolski upravi in narodnim poslancom.

F. Vajda, Ptuj.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno v zalogi: tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar v Stobu

pošta in želez. postaja Domžale pri Ljubljani. V popravila prevzema tudi vsa tozadnja dela ter oblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moder nizaranje terika Kovačević i Trčan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema 2006 v sredo in v soboto.

Nujno se išče

krojaški pomočnik

samo za fino delo na domu.

P. CAPUDER, Vidovdanska c. 2

Tvorničko skladište papra

nudja uz najjeftinije cijene:

Novinski papir nesatinirani vel. 58x84 i 63x95,

Tiskovni papir srednje fini satinirani vel. 63x95,

Kuler papir u četiri boje vel. 63x95,

Omotni papir u rolama,

Omotni papir u arcima,

Ljepenka,

Listovni papir,

Papirnatu vrećice,

Pisaći pribor kao i sve ostale vrsti papira:

ST. KUGLI (L. MILLER)

Zagreb.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Vžigalice

znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje tovarna vžigalic in kemikali

družba z o. z. RUŠE pri MARIBORU. 112

Telefon Interurban: 188. Brzjavni: Vžigalice.

And. Jakl, tovarna kož in čevljev d. d. Barlovac.

je začela s prodajo izdelkov svoje najmoderneje urejene tovarne čevljev. Ima na skladišču in izdeluje vse vrste čevljev iz boks, teletine, rjave kravine (vics) in špalta solidne kvalitete in okusne oblike.

Radi razpusta

modistne trgovine se ugodno proda

sortiment damskih klobukov, garniranih ter negarniranih, raznovrstne modistne potrebšćine, vse popolnoma moderno.

Vpraša se pod: „Razprodaja št. 1033“ na oglasni zavod Fran Vrsič, Maribor, Cankarjeva 15.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumijski predmeti vseh vrst na drobno in debelo. - Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne avtomobile tovarne Walter Martiny. Avtogaraže in avto delavnice s stiskalnico za montiranje gumijevih obročev pod vodstvom inženirja v centrali. Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Centrala: Ljubljana, Rimaka cesta 2

Ljubljana, Maribor, Beograd, Podružnice: Dunajska c. 20, Jurčičeva ul. 9, Knez Mihajlova ul. 3. tel. št. 470. tel. št. 133. lova ul. 3.

Gospodarska vprašanja

Carinske olajšave za industrije in obrtnike

Med našim obrtništvom in industrijo vlada še vedno velika neinformiranost o predpisih in pogojih za dosego carine prostega uvoza raznih potrebščin in naprav, ki jih potrebujemo za lastne obrate in se mnogokrat zgodijo, da morajo po nepotrebnem plačati carino. Zato smatramo za potrebno seznaniti naše gospodarske kroge s sedaj veljavnimi predpisi, ker je bila prvotna naredba tekom časa večkrat izpremenjena in dopolnjena!

Prvotna naredba o carinskih ugodnostih datira z dne 23. septembra 1920. in je splošno znana pod številko 61.001. Na podlagi te naredbe se sme brez nadaljnih formalnosti in samo na potrdilo trgovske in obrtniške zbornice uvažati prosto od carine

- a) parne kotle z vso pripravo za stalne in premične parne stroje;
- b) stroje in vse motorje, ki se gibljejo s kakršnokoli silo in njih deli,
- c) transmisija, transformatorji, kondenzatorji, akumulatorji, elektrodi v teži nad 5 kg, električne cevi, kabli in drugi prevodniki električnega toka; aparati, priprave, orodje za kakršnokoli vrsto industrije, kmetijstva in obrta;
- d) sesalke in mostne tehnične;
- e) mazilna olja za stroje in sredstva za konzerviranje kotlov, strojev, motorjev in orodja;
- f) plinovo olje, nafta, bencin in vsa druga mineralna olja razen corozina;
- g) premog in briket.

Carine prosti so ti predmeti ne glede na deželo, iz katere prihajajo, ako jih neposredno uvažajo državne ali samoupravne naprave in zavodi za svojo potrebo ali industriji, obrtniki in kmetovalci in njih združbe za svojo potrebo.

Z naknadnimi predpisi pa se je določilo, da so strojni deli, ako prihajajo posebej in ne obenem s strojem, prosti uvoza carine le na podlagi posebnega dovoljenja generalne direkcije carine. V ta namen je treba napraviti posebno s 7 din. kolkovno prošnjo na generalno direkcijo carine, v kateri je treba natančno opisati obliko in način uporabe vposlati preko carinarnice, kjer namerava prosilec cariniti blago in ji je predložiti originalno fakturo in potrdilo trgovske zbornice, da podjetje res obstaja in rabi uvažane predmete za svoj obrat.

Dalje je bilo za carine prosti uvoz mazilnega olja in produktov nafte in mineralnih olj pozneje odločeno posebno odobrenje ministrstva za prehrano. Ko je bilo to ministrstvo ukinjeno, so bile te agende prenesene na ministrstvo trgovine in industrije. Vendar ne postopajo v tem oziru vse carinarnice enako in nekatere ne zahtevajo potrdil ministrstva.

Nova nejasnost je nastala glede carine prostega uvoza elektromotorjev in akumulatorjev, ko je meseca julija lanskega leta izšla nova uvozna carinska tarifa, v kateri je bilo v postavki 612 predpisano, da se mora za carine prosti uvoz elektromotorjev in akumulatorjev predložiti carinarnici še posebno potrdilo, da se ne izdelujejo v zadostni množini v državi.

Zato je večina carinarnic začela zahtevati tudi taka potrdila.

Brezpogojno so oproščeni carine proti snostavnemu potrdilo zbornice vsi neluksuzni čolni, ladje, pontoni, vlačilci, bagerji, tračnice, skretence, vagoni in vagoneti ter drezine za vse vrste železnice.

Uvozniki morajo o uporabi teh predmetov voditi posebne knjige ki so podrejene carinskemu nadzorstvu in morajo biti vsak moment v stanju dokazati, da vabijo uvažane predmete v resnici le za lastno potrebo. Prestopki te določbe se kaznujejo po čl. 163. car. zakona z desetkratno svoto realne carine, ki bi se bila navadno plačala na carinarnici.

Kmetovalcem dajejo potrdila za uvoz strojev in orodja kmetijske zadruge, katerih član je uvoznik.

Stavbeni material, dalje material za električne, volovodne, plinske in tvor-

niške instalacije, pomožni kemični material in barve za predelavo predmetov kakor tudi surovine za predelavo potrebujejo razen potrdil trgovske in obrtniške zbornice za oproščeno carine še posebno potrdilo ministrstva trgovine in industrije, V. oddelka (za industrijo in obrt) v Beogradu, da tega materiala ni v državi ali pa da ga ni v dovoljni množini. Tozadevne prošnje je treba kolkovati s 7 din. in jim priložiti zbornično potrdilo ter originalno fakturo s prevodom. Ker delajo večših težkoče, se je v praksi razvila navada, da se interesanti obračajo tudi na generalno direkcijo carin v Beogradu s posebno prošnjo, kateri priložijo tudi potrdilo trgovskega ministrstva. Vse te dokumente je predložiti pri carinjenju blaga kot priloge deklaraciji. Pokrajnski oddelki ministrstva trgovine nimajo pravice izdajati potrdila za carine prosto uvoz.

Polizdelki, ki služijo za tehnično predelavo predmetov, so oproščeni uvozne carine samo takrat, ako to dovolji in odobri generalna direkcija carine v Beogradu. Za tako dovoljenje je treba posebno prošnjo, kolkovano s 7 dinarji, katere se predloži potom pristojne carinarnice. Prošnji je priložiti zbornično potrdilo in fakturo s prevodom. V prošnji je navedeti natančno kakšno blago se uvažuje, v kakšni množini in katero svrhu se uporablja, na kak način predeluje in v kakšni fabrikat. Ker se v praksi mnogokrat dogaja, da se rešitev takih prošelj v sled nejasnosti priloge in v sled potrebnih poizvedb zadrži do 4 tednov, je v interesu vseh obrtnikov in industrijev, da že ob naročilu zahtevajo, da jim dobavna tvrdila pošlje fakture, da lahko pravočasno vložijo prošnje. Drugače prispe blago pred rešitvijo prošnje in je stranka prisiljena plačati visoko ležarino ali pa carino, ker je treba dovoljenje priložiti deklaraciji že pri carinjenju in se na pozneje predložene dokumente ne ozira.

Drugi del navedene naredbe, obeega določbe, katere predmete se carini po minimalni carinski postavki, brez ozira na deželo izvora. Sem spadajo vsi dosedaj naštetih predmeti, ako uvozniki ne uživajo pravice oproščena od carine, odnosno ako niso dobili dovoljenja od ministrstva, da jih ni v državi. Ta ugodnost velja predvsem za trgovce, ki torej blaga ne rabijo za lastno potrebo marveč v svrhu prodaje. Dalje spadajo pod to določbo vse tiskarske črke in tiskarski material brez razlike, kartonske, lesene ali pločevinate škatle za ambalažo blaga, steklenice za pivo in mineralno vodo, vata, bombaževino in volneno predivo, in končne vreče vseh vrst za ambalažo in odpremo industrijskega blaga in kmetijskih pridelkov.

Ta naredba je začasno nadomestilo zakona za podpiranje domače industrije in obrti ter se jo nekatere stroke v veliki meri poslužujejo, vendar je še vedno mnogo strank, ki v sled nepravilnih informacij plačajo pri uvozu po nepotrebnem uvožno carino. Oproščeno velja samo za carino, ne pa za postranske pristojbine, namreč noševino in ležarino. Potrdila ministrstva veljajo za tri mesece in se morajo po preteku tega časa podaljšati.

Ljubljanski trg

Mesni trg je z blagom slabo založen. Kvaliteta govejega mesa današnjim razmeram ni primerna. Govejše meso se plačuje po mesnicah 36 K zadnji del; na trgu prednji del 28 K, zadnji del 32 K. Večji promet imajo cenejše stojnice, ki prodajajo po 21 K prednji del in 23 K zadnji del. Prasičjega mesa primanjkuje; plačuje se kar 50 K kg, ostali deli 46 K kg. Telečje meso 36 K. Teletine enako primanjkuje. Šlanina zaostaja ker ni kupcev, v sled tega silno ovira klanje prašičev in s tem deloma povzroča pomanjkanje prasičjega mesa. Vsi ljubljanski mesarji so na obnem zboru zahtevali odpravo maksimalnih cen, upirajoč se na domnevo, da maksimalne cene trgu škodujejo, povzročajo pomanjkanje blaga in

povzročajo enako tuji slabo kvačitate blaga, ker je mesar prisiljen kupovati živino najslabše vrste.

Ostali trg audi silko na minimum zmanjkanega prometa, ker ni nobenih zunanjih kupcev, pri domačem konzumentu pa je opažati vedno rastoče štedenje. Moke primanjkuje v Ljubljani občutno. Današnja cena je 22 K za št. 0. Jajca se razprodajajo po 6 K komad. Glede mleka se je položaj nekoliko zboljšal. Stranke se naprošajo, naj prinese vsko sumljivo mleko v preiskavo.

— Mariborski svinjski trg. Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 13. januarja, je bilo pripeljanih 64 prašičev in so bile cene sledeče: 5 do 6 tednov stari, komad 300 do 400 K, 6 do 8 tednov 500 do 600 kron, 4 do 6 mesecev stari 800 do 900 K, 8 do 10 mesecev 1500 do 1600 K, eno leto stari 2500 do 3000 K, poldrugo leto 4000 do 4500 K, poltane svinje kilogram žive teže 30 do 41 K, plemenske 30 do 32 kron.

— Novosadska produktna borza dne 10. januarja: pšenica: sremska, 78 — 79, 2%, 1500 (blago) 1500 (zaključek), baška, 78, 2%, 1500 (blago), slavonska, 78, 2%, okrožje Vinkovci 1500 (blago); ječmen: baški 62 — 63, 1040 (blago), sremski 67 — 68 kg 1120 (zaključek); oves: sremski 920 (blago) 920 — 930 (zaključek); koruza: baška stara 1200 (blago), baška nova, novosadska okrožje 1130 (blago) 1125 — 1130 (zaključek), baška nova subotička okrožje 1100 (zaključek); moka: št. 0 z vrečami ab Baška 1060 (blago), za kuho 1880 (blago), krušna 1720 (blago), krmilna 1000 (blago), koruzni zdrob brez vreč 1500 (blago); otrobi: z vrečami ab Baška 725 (blago), 720 — 750 (zaključek), ab Srem 720 (blago) 720 (zaključek); fižol: beli novi 1140 (blago). Tendence živahnješa.

— Tovarna vžigalca in kemikalij družbe z o. z. Ruše pri Mariboru, ki je lani pogorela, je zopet prenovljena in opremljena z najmodernejšimi stroji. Podjetje je edino te vrste v Sloveniji. Opozarjamo na današnji inserat.

— Plačevanje davka na poslovni promet. Zveza trgovskih gremijev in združb opozarja, da je davek na poslovni promet ostal neizpremenjen v veljavi in da različne časopisne vesti o izpremembah in ukinitvi tega davka ne odgovarjajo resnici. Prvi plačilni rok zapade najpozneje 30. januarja. Vsi trgovci in obrtniki so primorani voditi predpisane knjige in plačati davek v znesku 1 odst. od storjenega prometa, ker sicer zapadejo občinski denarni kazni.

— Prijava vina. Poroča se nam, da je minister za finance odredil, da so proizvajalci vina v Sloveniji zavezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprešli vino, prijaviti dobijene količine vina finančni kontroli. Proizvajalec vina, ki opuste to prijavo, kakor tudi oni, ki ne prijavijo finančni kontroli prodane količine vina pred prodajo kupcu, se kaznujejo zaradi prestopka zoper red po čl. 85 trošarinskega pravilnika (kazen 100 dinarjev in ob vsaki ponovitvi 800 dinarjev). Kupci vina pa, ki ne prijavijo kupljene količine vina finančni kontroli, se smatrajo za tihotapce in so podvrženi kazni iz člena 77 trošarinskega pravilnika. Ta kazen znaša — razen realne trošarine in zaplembe blaga — pet do desetkratni znesek prikrajšane trošarine.

— Seja Vinarstva in sadjarskega odseka Maribor Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši v soboto dne 21. januarja v prostorih vinarstva in sadjarske šole v Mariboru. Na dnevnem redu bo med drugim tudi poročilo o poteku in uspehu vinskoga sejma o priliki ljubljanskega velikega sejma, ter posvetovanje o ustanovitvi posredovalnice za prodajo in nakup vina, sadja in vseh izdelkov vinarstva in sadjarstva.

— Češki hmelj. Iz Zatec poročajo: V zadnjem času se je nakupilo nekaj hmelja po 4500 do 5000 Kč za 50 kg. Kupci in producenti so vzdržljivi. Zaloga na deteli v prvi roki so se cenile h koncu leta na 8000 do 10.000 starih centov (po 50 kg).

— Konferenca naših in čeških ekspertov o praškem velesejnu. Iz Prage poročajo: «Cas» doznava, da bo te dni sklicana pod predsedništvom jugoslovanskega poslanika v Pragi dr. Vošnjaka anketa, ki se bo bavila s praškim vzorčnim sejmom. Anketa bo prisostvovala po 6 jugoslovanskih in češkoslovaških izvišteljev.

— Kovinske cene v Berlinu dne 10. januarja (za 100 kg v markah): elektrolitični baker 5428, rafinadni baker (99 do 99,8 odstotkov) 4850 do 4900, originalni plavžarski mehki svinec 1925 do 1950, plavžarski sirovi cink (cene v prostem prometu) 1950 — 2000, originalni plavžarski aluminij (98 do 99 odst.) 7500, banka, strait, austral-cin 12.400 do 12.600, štisti nikelj 10.500 do 11.000, antimon-regulus 1950 — 2000, srebro v palicah za 1 kg (ca. 900 promill fin) 3350 do 3400.

— Inozemska tržna poročila: New-york, 10. jan.: zimska pšenica rleča 120.50, trla 119.50, koruza loko 63.50 centa, bela moka 4.25 — 5 dolarjev. — Chicago, 10. jan.: pšenica pro maj 108.75, pro julij 98.25, koruza pro maj 52.75, pro julij 54 in tri osminke, rž pro maj 81.50, pro julij 76, oves pro januar 32 in tri osminke, pro maj 37 in 7 osminke, pro julij 38.50 centa; lahka sv-nje 7.65 — 8, težke 7.20 — 7.40, slanina 7.50 — 8.50, svinjsko meso pro januar 15.40, pro maj 15.75, svinjska maast pro januar 8.90, pro maj 9.05 centov pro libra.

— Svetovni trg kave. Na svetovnem kavinem trgu izgleda, da predstoji občutljiva izprememba in da se bodo cene po malem začele nižati. Državi Braslija in San Paolo sta nakupili mnogo kave in je vskladiščili, da bi s tem poskusili vzdržati sedanje cene.

Socialna politika

Prof. Pavel Lokovšek:

Ali je naša mladina res nervozna?

Otrok je nervozen, slišim premnogokrat od staršev, ki prihajajo povpraševati za napredkom. — Otrok se doma cel dan uči, nikamor ga ne pustim in ko ga doma izprašujem, vse zna, ko pride pa konferenca, je v tehkih predmetih grajan — tako tožljivo. In odgovorim jim, ravno to je napačno, da se cel dan uči, da mu ne dajo primerne oddiha, da bi se narikal vsaj eno uro svežega zraka in potem bi se v eri uri več naučil, ko v štirih urah izdenja, uganjanja in sanjarenja. Mladini manjka harmonije duševnega in telesnega dela in predvsem pa niso ta silbka ramena današnjim učnim zahtevam dorasla.

Ne morem se ubraniti nekega notranjega glasu in očitka, ki mi pravi, da je morda na tolikih neuspehih učece se mladine tudi naš današnji didaktični sistem kriv, ki ni več v skladu niti z nastalimi razmerami niti z duhom časa, da nam bo torej nujno in kmalu treba prav resnih novih metod in smernic in — stare discipline.

Brezdvomno je mnogo naše mladine res nervozne, ali s psihopatično ali z nevropatično dispozicijo je je hvala Bogu malo — ta se šele poraja — ta pride šele v prihodnjih letih in šele kot plod alkoholiziranega organizma. Ni pa vse nervozno, kar se tako imenuje — mnogo je razposajenosti in porednosti tudi vmcs.

Sploh smo dandanes mi vsi več ali manj nervozni in današnji vek bi se s polnim pravom lahko imenoval: vek nervoznosti. Nervoznost je sama na sebi kakor epidemija; kjer se pojavi, vse okuži.

Pojave nervoznosti in njene grozne posledice opažamo zlasti v velikih mestih in državah starega in novega kontinenta. Med samorilci v Severni Ameriki je bilo leta 1919. med 6120 ljudmi 500 otrok, v preteklem letu pa je število mladih samorilcev poskočilo že na 1771. Statistika Nemčije izkazuje 15 mladih samorilcev na milijon ljudi! Začetkom decembra t. l. usmrtilo se je v večjih nem. mestih v enem tednu 50, prej premožnih ljudi, sedaj pa beračev.

Pri nas, hvala Bogu, nismo še tako sili življenja, zlasti ne mladina, ali vendar me je zabele pri srcu ko smo čitali med vojno o nekem sličnem dogodku na realni, predlani pa o treh mladinskih samorilcih kar v enem tednu.

Ze davno pred svetovno vojno, zlasti pa med svetovno vojno, so se kazali znaki živčne prenapetosti in nervoznosti zlasti na histrikih, živčno bolnih in otrocih, in zdi se mi, kakor da bi se po teh preobčutljivih, finih živcih že naznanjala katastrofa svetovne vojne z vsemi njenimi neznanskimi posledicami. Človeška narava instinktivno čuti — to je znano dejstvo — čim občutljivejši in finejši je njen živčni sistem — vsak usodepolni udarec. In da ne bi ta svetovni udarec

tudi dosegel občutljiv živcev naše mladine? O tem ni dvoma. Premnogim nam, kakor tudi mladini, so živci odrekli, ko je v Solskem letu 1914/1915 izbruhnila svetovna vojna. Vsi smo brez krivde. Vojna nas je iztrgala iz mirnega in že navajenega vsakdanjega življenja in delovanja in nas tirala molohovemu žrelu nasproti: našo mladino doma pa je kmalu začela uponabljeti nezadostna prehrana, glad in pomanjkanje vsega kar bi ohranilo zdrav duh, zdravo telo in zdrave živce mladine.

Mi vsi vemo, da ni bilo ne sladkorja, ne dovolj mleka, ne masti, ne poštenega kruha — in kar ga je bilo, so bili le izmehljeni in posnetki — da se je človeku kar zgnusilo, uživati ga. Ob rujavji zlobudri v železcu smo mi in naša deca morali prebiti cel dopoldan v težkem in napornem duševnem delu. In te razmere so trajale cele štiri leta — in potem naj bi ne bilo posledice za ves naš, posebno pa za mladi, v rasti se nahajajoči organizem naše mladine?

Prof. dr. Schweishelmer v Münchenu trdi, da je živčni sistem delovna snov in glavno orodje duševnega delavca. Zveza živčnega sistema s celim telesom je tako tesna, vpliv telesnih izprememb na delovanje možganov tako znaten da vodijo naravno vsi vplivi na telo splošno do živahnega izžarjevanja in učinkovanja. Glad utruja telesno in jemlje živcem pržnost. Dobra prehrana možganske mreže je predpogoj za duševno delo. Če je prehrana nezadostna zlasti če primanjkuje beljakovine, se spoj živčnih organov kot organov vseh duševnih sil rahlja, ruši in trga. Človeka vsako najmanjše duševno delo utruja, misliti logično mu je muka, pamet in intelekt sta utescjena, deluje je fantazija, trdi vsoučilski docent dr. R. Allers v svojem predavanju: Pfiologija in šola: O duševnem utrujenju.

Toliko bujne fantazije — da halucinacij — menda ni bilo kmalu prilike opažati v človeštvu kot danes. Socialne, politične in kulturne oritike Evrope nam to vse dnevno potrjujejo. Pamet in intelekt prihajata se težko do veljave. Proces iztrenjenja se le polagoma vrši — udarec in omedlevica sta bila presilna. Kričoč vzgled nam je Rusija.

Naši mestni otroci tudi že od vojne naprej niso mogli biti deležni dobrot takozvanih ferjalnih koloni, — ki se zde državi menda dandanes nepotrebne!

O vzrokih stvarno razpravlja prof. Uffenheimer (München): Das Kind als Selbstmörder — v nekem podlistku Berliner Tagblatta, šte. ne vem več.

Prag, Tagbl. 11. febr. 1921., Arnold Holiriegel: Die Ahnungen.

Felton Neue Freie Presse, št. 20.583, 16. dec. 1921: Berufshygiene der geistigen Arbeiter.

Predaval v društvu za šol. higijeno: glet članek v N. Fr. Presse. Geistige Ermüdung, 3. marca 1921., št. 9814.

(Dalje prihod.)

„TRIBUNA“

Vožarna dvokoles in otroških vozičkov Najcenejša dvokolesa in otroški vozički različnih modelov. Sprejemo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenavo, emajliranje z ognjem in poniklanje.

Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Z „L' Oréal Menné“, Paris

barva las v vseh nuancah in izdeluje vsa lasna dela

M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra c. 32.

Narocite! Dr. Iv. Prijatelj: Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma.

418 strani. Cena 92 K, po pošti 6 K več.

Kdor boče poznati rusko književnost in razvoj ruskih razmer, mu je ta knjiga neobhodno potrebna.

Naroc. se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Izjava.

Gospod inž. Veljko Nikolić v Ljubljani, Privoz b. 17, naznanja, da firma, protokoli-rana pod njegovim imenom, katere izdelu e in pro aja toaletne in parfumerijske proizvode, pod tova niško znamko „Parfums Dryay“, ni n nobene skupnosti z Raymond Dryajem, kateri je bil pred kratkim aretiran v Celoveu.

Ljubljana, dne 14. januarja 1922.

117 Inž. Veljko Nikolić

BETON-ZELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE
ELEKTRARNE
Jnž. Laurenčić & Co. STROBENO
LJUBLJANA
RIMSKEGA CESTA 2
IZRABA VODNIH SIL
ZRAGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STROBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO

Za izdelovanje najmodernejših športnih in promenadnih oblek, smokingov, žaketov, ranglancv itd. po najnovejšem kroju se priporoča

Jakob Smerajo krojaški mojster, LJUBLJANA, Opekarska cesta št. 31.

Postrežba točna! Cene nizke!

Docent dr. J. Matko se je vrnil in zopet ordinira od 2. do 4. ure popoldne v Mariboru

118 Slovenska ulica številka 4.

Borivoje Jovanovič

podporočnik

Marica Jovanovič, roj. Humer

poročena

Šabac

Jadranska montanska družba

Brzojevi: „Montana“ d. z o. z.

Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)

Prodaja in kupuje na debelo: Import.

Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, inžinarsko in kemijsko stroko. Eksport.

Zaloga klavirjev in pianinov

na boljših tovar Bösendorfer, Czajka, Erbar, Höpfl, Schweighofer, Original Stingl itd. Tudi na obroke. JERICA HUBAD, roj. DOLENC, LJUBLJANA, Hitišarova ulica 8.

Viničar se išče.

Vstop takoj ali nekoliko pozneje Poisniti dajo J. Högnigmann, Loče pri Poljšanah.

Domače vesti

Službeno ime kralja Aleksandra. Predsedstvo pokrajinske uprave razglasi: Ministrstvo za notranje stvari je z odlokom z dne 2. januarja 1922. št. 14.681 ex 1921, naznanilo predsedstvu pokrajinske uprave, da mu je predsedništvo ministrskega sveta dostavilo naslednji dopis: »Stopivši na prestol kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev je Nj. Veličanstvo kralj Aleksander — drugi po vrsti vladanja — z imenom Aleksander prvi kralj (glasom člena 53. ustave) Srbov, Hrvatov in Slovencev iz dinastije Petra I. Karađorđevića. Z ozirom na to je naziv vladarja naše nove kraljevine Aleksander Prvi (I.) kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev ter prosil po nalogu gosp. predsednika ministrskega sveta kabinet, naj se pri navajanju imena Nj. Veličanstva kralja rabi samo to ime.»

Kraljev dvor v Dubrovniku. Zakoniti zastopniki dubrovniškega meščanstva so se zbrali te dni na posvetovanje ter sklenili, da se dvoru dubrovniških knezov obrani njegov zgodovinski namen ter da se njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. naprosi, naj si v tem starodavnem dvoru uredi svojo dubrovniško rezidenco. Kralj je prošnji ugodil. V tem historičnem dvoru, spomeniku visoke kulture, ekonomskega sijaja in politične modrosti malega Dubrovnika, nekdanje male jadranske države, se že nekaj časa vrše razne popravne. Vrše se sedaj najnujnejša popravila, a po kraljevem obisku sledi definitivna ureditev notranjosti v stilu poslopja in dobe, v kateri je bil dvorec zgrajen. Dubrovčanji že težko pričakujejo trenutka, ko svojega novega vladarja pozdravijo in počaste z onim sijajem, kakor nekdanj svoje vladarje in diplomate.

Siko bodoče jugoslovanske kraljice Marije. Priobčujemo v današnji prilogi. Uverjeni smo, da bomo s tem ustregli svojim čenjenim naročnikom in čitateljem. Slika je posneta po neki fotografiji princezine Marije iz leta 1920. Razglednica po fotografiji je izložena v oknu našega upravnništva v Prešernovi ulici 54, na kar opozarjamo zlasti naše ljubljanske prijatelje.

Minister n. r. dr. Vekoslav Kukovec. Odlivnik v Celju, je odboru odvetniške zbornice v Ljubljani naznanil, da se v treh mesecih preseli s svojo pisarno v Maribor.

Slovesna izročitev odklikovnjak funkcijarjem velesojna. Včeraj dopolno je pokrajinski namestnik Ivan Hribar v vladni palači po kratkem govoru, v katerem je poudarjal veliki pomen in uspeh ljubljanskega velesojna, kakor tudi zasluge odklikovancev za razvoj domače industrije, trgovine in obrti, pripel odklikovancev odklikovanja. Red sv. Save III. stopena so prejeli: sekc. načelnik dvor. svet. dr. Rudolf Maru; veleindustrialec Fran Bonča, kot predsednik odbora velesojna, in veleindustrialec Vinko Majlič; Drag. Hribar in Peter Kozina. Dr. Valentin Kršper je bil zaradi bolezni odsoten. — Red sv. Save IV. stopena: arh. Josip Costantineria, Ivan Jelačin ml., veletrgovca in veleindustrialec Avgust Zabkar, ki je bil istotako zaradi bolezni odsoten. Red sv. Save V. stopena: predsednik Zveze obrtnih združenj Eng. Franchetti in Ivan Rebec iz Celja. Imenoma odklikovancev so se zahvalili Fran Bonča, Drag. Hribar in Eng. Franchetti. Svečanosti so prisostvovali zastopniki Trgovske zbornice, Zveze industrijev, Južne železnice, Trboveljske družbe in uradništvo oddelka za trgovino in obrt. Veleindustrialec Peter Kozina je izročil pri tej priliki pokr. namestniku zbrko 50.000 Din za fond trgovskih in obrtniških šol.

Seja višjega šolskega sveta. Prihodnja seja višjega šolskega sveta za Slovenijo se vrši dne 19. in 20. januarja. Med drugim so na dnevnem redu tudi personalne zadeve.

Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v št. 4 z dne 11. januarja »Pravilnik za izvrševanje uredbe o organizaciji finančne kontrole«. Pravilnik obsega 42 strani ter se dobiva, dokler ga je kaj v zalogi, izjemoma po 5 dinarjev.

Nov občinski gerent. Namesto Josipa Paljca je imenovan za občinskega gerenta v Dubrovniku v Prekmurju Josip Car, posestnik v Dubrovniku.

Prva seja širšega odbora organizacije demokratske stranke v Mariboru bo v torek, ob 20. uri, v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je volitev okrajnega odbora in razdelitev v okraje.

Železničarjem! Prejeli smo: Z ozirom na nasprotujoče si vesti, ki jih objavlja dnevno časopisje in ki povzročajo med železničarstvom še večje nezmirjenje in neorganiziranost, izjavljamo: Po naročilu predsednika vrhovnega vodstva koalicije v Beogradu se v ministrstvu saobračaja in finančijem odboru nadaljujejo razprave o zahtevah koalicije. Da vplivamo na čimprejše čugovne rešitve stavljenih zahtev, smo brzojavno predlagali predsedniku vrhovnega vodstva, da se vrhovno vodstvo koalicije takoj sestane v Beogradu. Opozarjamo ponovno železničarstvo, da se merodajna samo ona poročila, ki jih objavimo s podpisom »Koaličijski odbor«. — Koaličijski odbor.

Smrtna kosa. V Trstu je umrl višji sodni odčial Martin Luxa, v Danah pri Sežani Ivan Zabrlja.

Za spomenik Arminu Gradlišniku. Povorjenstvo unije jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani je izšlo okoli slovenskemu učiteljstvu za zbiranje pripevkov, da se zaslužnemu našemu šolniku Arminu Gradlišniku v postavljen dostojen spomenik na celjskem okoliškem pokopališču. Predvsem pa gre čast Gradlišnikovu spomenu spričo dejstva, da je bil pokojnik prvi, ki je v nevarnih časih avstrijskega režima pogumno razvil prapor združene Slovenije. »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«, za koje častnega člana je bil pozneje imenovan.

Slovensko časopisje in koroške pošte. V velikovškem solnem okraju na Koroškem pošte enostavno konfiskujejo slovensko časopisje. To postopanje je »Koroški Slovenec« popolnoma pravilno označil kot rop. In to se godi že nad leto dni. Zgodilo se je, da je bila dnevna pošta, ki je prišla na podeželni poštni urad, zavita v najnovejšo številko »Koroškega Slovenca«. Nek poštni uradnik je ponujal slovenske časopise, če mu kdo preskrbi mleka. To se sliši kakor bajka, a je gola resnica. Nobena pritožba ne pomaga. To je škandal brez primerel!

Zahvalni večer Gospodarskega društva JDS v Spodnji Šiški, ki se je vršil a noči v lepo okrašen dvorani g. Petra Štepića je krasno uspel. Dvorana je bila nabito polna pristaev demokratske stranke. Goste je pozdravil predsednik Gosp. društva g. Bajželj, v imenu ljubljanske okrajne organizacije je govoril ravnatelj Jug. v imenu načelstva in glavnega odbora demokratske stranke dr. Krauer. Občinstvo se je izvrstno zabavalo. Kvartet sestojel iz gg. Petra Burje, Učaka, Kramerja in Beliča je dovršeno zapel nekaj lepih pesmi; nato so domači igralci z najlepšim uspehom uprizorili Vošnjakovo burko »Doktor Hribar«, ki je izzvala prave burje smeha. O igri se izpregovorimo. Kemično nastope bratov »Kinkuv« je hvaležno občinstvo sprejelo z burnim odobravanjem. Večer je zaključila prosta zabava, ki je združila v najprijetnejšem razpoloženju pripadnike vseh slojev. Bil je pravi demokratski večer, na katerem moramo vrti naši šolski organizaciji iskreno čestitati.

Tatjanin dan v Ljubljani. Med ruski mi begunci je mnogo dijakov visokošolscev, ki žive tako kakor morejo pač živeti dijaki-begunci. 25. januarja, na dan sv. Tatjana, ki je zaščitnica dijakstva, priredili naši Rusi pod pokroviteljstvom »Kola jugoslovanskih sester« Tatjanin dan. Čisti dobiček je namenjen bednemu ruskemu dijakstvu. Program je raznovrsten in sicer se pričnejo ob 4. uri poučboji koncerti po kavarnah »Union«, »Zvezla«, »Slon« in »Evropa«. Ob osmih zvečer pa bo v »Narodnem domu« v veliki dvorani elitni koncert, kjer bodo pele naše najbolje umetnice in umetniki. V sokolski telovadnici pa bo Varieté. »Kolo jugoslovanskih sester« priredi nekaj paviljonov, kjer se bo servirala kava, čaj, vino, pivco itd. Po koncertu pa zarjaj mladi, dočim se zberejo neplesalci v Varietéu k priprosti zabavi.

Proti pobočnji pijančevanja. 40 litrov opojnih pijav na osebo in Sloveniji — to je signatura naših razmer. Poldrugo milijardo kron na leto po grlu! Pri tej draginji in pri tej bedi... In mi bi tem kričočim pojavom nasproti ostali hladni?! Kdor ima še pri srca za dom in rod, zgrani se! Vsi prijatelji ljudstva — na noge! V nedeljo, dne 22. januarja bo veliko, celodnevno zborovanje in posvetovanje v »Unionu«, kako ustaviti pobočnji pijančevanju in razuzdanosti med ljudstvom. Te dni pa izide »Prerad«, glasnik za pravno povzlično naroda. Cena letno samo 10 dinarjev. Kdo bi jih ne dal z veseljem za takoj stvar? Med maso mora, a še prej med inteligenco! Sprejmite ga dobrohotno!

Damski prikreovalni tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti priredi damske prikreovalni tečaj. Pri sprejemu se bodo v prvi vrsti upštevale samostojne krojačice in krojači. Interesenti naj prjavijo svojo udeležbo do dne 21. januarja 1922 v uradnih prostorih na Dunajski cesti št. 22.

Pravilnik za kmetijske šole. V ministrstvu za kmetijstvo je podpisal pravilnik o ureditvi kmetijskih šol v naši kraljevini. Naloga teh šol je v prvi vrsti gojitev sadjarstva, vinogradništva, nalaga pouk o predelavanju vina. Skrbeti morajo tudi za gospodinjski pouk.

Sedež zadrske škofije preložen v Sibenik. Prihodnje nedelje se vrši v Sibeniku vstoličenje novoimenovanega biskupa za severno Dalmacijo gosp. Pantelija. Sedež škofije je bil doslej v Zadru, ki pa je pripadel Italiji. vsled česar bo škof odslej stoloval v Sibeniku.

Selitveni vlak za Jugoslavijo. Selitveni urad v Trstu naznanja, da odle izseljeniški vlak bivših državnih nameščencev iz Primorja v Jugoslavijo dne 23. januarja. V Trstu morajo biti njih stvari naložene v vozove isti dan dopolno na državnem kolodvoru pri Sv. Andreju. Izseljenci z dežele se morajo pravočasno zglasiti pri krajevnih postajenačelnikih zaradi vagona.

Zoper prehitro vožnjo avtomobilov. Mestni magistrat celjski je sklenil, da se morajo avtomobilisti ob suhih dneh, ko vzdigujejo preobilno prahu, voziti počasi do 10 km brzine v uri. Prestopki se kaznujejo z denarno globo do 250 Din ali zaporo do 48 ur.

Ameriški legat za splitsko bolnico. V Buenos Aires v Južni Ameriki je umrla nedavno neka gospa Videli, rodom Dalmatinka, ki je zapustila veliko premoženje. V spomin na svojo domovino je zapustila splitski bolnici 100.000 dolarjev, kar znaša v naših kronah okroglo 28 milijonov.

Ponarejeni italijanski bankovec. Po Trstu kroži v zadnjem času naravnost ogromno število ponarejenih bankovcev po 1000, 500, 100, 10 in celo po 2 liri. Kakor poroča »Edinost«, je policija zaplenila večje število ponarejenih bankovcev in aretirala nad 20 oseb, ki so oddale ali pa skušale oddati ponarejen denar. V Sežani je bil aretiran nek Moschetti, ker je skušal na poštnem uradu oddati ponarejen bankovec za 1000 lir. Izjavil je, da ne vé, kje je dobil falsifikat.

Plesarski izpit je napravila pred izpraševalno komisijo v Mariboru gđ. Marija Verglez, hčerka znanega mariborskega plesarja g. Vergleza.

Doljeviški stajercijanec. Okrajno glavarstvo v Ptujju je rekviriralo nemurju Schefu pri St. Miklavžu v Slov. Goricah hišo za oddelke finančne straže. To je Schefa tako razkačilo, da je finančne stražnike in orožnike, ko so prišli, da prevzamejo hišo, nabruil s psovko »boljševiki«. Ovađen je bil zaradi tega so dišcu.

Španska bolezen v Zrkovcih pri Mariboru. V Zrkovcih je obolela vsa osemčlanska rodbina učitelja g. Zemljiča na španski bolezni.

Dežnik, ki se lahko nosi v žepu. Izdelovalec dežnikov Joco Piperić v Pančevu je izumil nov dežnik, ki se lahko nosi v žepu. Za ženske je konstruiral posebno, elegantno izdelano torbico, v kateri bodo poleg druge ženske drobnarije lahko nosile tudi dežnik in solnčnik.

Monstre - proces v Tuzli. Pred okrožnim sodiščem v Tuzli se je dne 12. januarja pričela obravnava proti rudarjem, ki so se z orožjem v roki uprli policijskemu in vojaškemu oblastim o priliki rudarskega štrajka v mesecu decembru 1920. Državno pravdnštvo je dvignilo obtožbo protj 355 rudarjem, sedanja obravnava pa se vrši le proti dvajsetorici, dočim preostali eventualno pozneje pred sodišče. Glavni obtoženec je Slovenec Karel Zeleznik, ki taji vsako krivdo ter smatra ves dogodek izključno kot delavsko borbo za izboljšanje delavskih razmer. On — pravi — se ni udeležil upora, ni streljal, niti je koga nagovarjal, naj se upre oblasti. Za razpravo proti rudarjem vlada v Bosni veliko zanimanje.

Ubij slovenski fašist iz Postojne. Glasilo tržaških fašistov »Il Popolo di Trieste« poroča, da so dne 7. januarja našli 50 m onstran naše meje, pri Postojni, 23letnega Josipa Urha, znanega slovenskega renegata, ki je prekočil v fašistovski tabor, ubitega. Zadet je bil od več krogelj. List dolži seveda po svoj stari navadi jugoslovanske orožnike.

Pogrešani trgovski potnik. Kakor smo poročali, so trgovskega potnika (trdirke rokavic »Jelen« v Karlovcu Marka Reserja, ki je potoval po južni kralj, že nekaj časa pogrešali. Splošno se je mislilo, da se je Reiser ponesrečil. Sedaj se poroča iz Zagreba, da se Reiser ni ponesrečil, marveč da se nahaja v neki bolnici, kjer se zdravi zaradi vnetja pljuč.

Posledica ljubosumnosti. V Ptujju se je odigral te dni tragi-komčen slučaj. Sin gostilničarke Weissenstein je zapustil svojo bvo ljubico Kranjčovo, katero mož se nahaja nekje na Madžarskem in se zaljubil v natakario gostilničarke Peserl, ki pa je imela v Pintariču tudi svojega fanta. Pintarič je postal ljubosumen in se je zato dogovoril s Kranjčovo, da se skupno mašujeta nad Weissensteinom. Napadla sta ga in do krvavega pretepla. Pintarič in Kranjčova si hladita vročo kri sedaj v zaporu.

Iznana sta iz naše države za nedolžen čas delavca Jurij Kolompar in Ivan Kljun.

Koncert v hotelu Tivoli v nedeljo dne 15. januarja ob 15. do 20. ure. Vstopnina prosta. Se priporoča Vek. Dolničar.

Sport

»Sport«. Izšla je prva številka novega letnika naše Ilustrirane sportske revije »Sport«. Iz vsebine posnemamo: Dr. Ziček »Pomen sportnih organizacij«. Dr. Bleiweis »O nemški visoki šoli za telesne vaje«. »Pariško zrakoplovstvo«. »Občni zbor kolesarskega podsvetja ter kolesarski filtrije«. Sportni preclodi.

Prva sankaska tekma bo letos v Bohinjku in sicer dne 22. t. m. ki bo ob enem nekaka predtekma za sankasko tekmo za jugoslovansko prvenstvo, katera se bo vršila dne 2. februarja. Opozarjamo vse sportnike, da ima Bohinji letos sankalske tako krasno, kot že dolga leta ne, ter da je poseben užitek sankati po nem. Razven tega nudi Bohinji sportnikom dvoje drsalisce, enega v Bistrici sami, drugega na Jezeru, dalje ima krasen smuški teren in skakalnica. Cene so zmerne ter je mogoče vsakomur z malimi stroški prebiti krasen dan, poln zinsko-sportnega užltka.

Drsalisce na Blejskem jezeru je gotovo najkrajše in v Jugoslaviji. Ne glede na svoje naravne krasote, ki jih nudi blejska okolica je drsalisce samo tudi v sportno-tehničnem vlogu tako izvrstno, da more zadovoljiti tudi najbolj razvajenega drsalca. Železniške zveze so zelo uzodno.

Iz življenja in svefa

JUNAŠKI DIKTATOR TROCKIJ.

Vsakemu diktatorju je potrebno tudi osebno junaštvo. Najboljši primer za to nam je največji diktator v zgodovini, Napoleon. Toda diktatorji v Rusiji niso podedovali te častne lastnosti vsaj ne »vojskovodja« Trockij. Evo, en slučaj, ki ni edini: Na neki od številnih sovjetskih front se je neki sovjetski polk uprl in odločno zavrnil ukaz za naskok. O dogodku so takoj obvestili diktatorja, ki je odhitel osebno na fronto, da s svojo navzočnostjo vpliva na vojake. Vojaki so predložili svoj ultimatum: »Naskok izvršimo samo pod pogojem, ako nas bo vodil diktator Trockij osebno.« »Dobro«, je odgovoril Trockij, »jutri, ob 6. zjutraj, stopim na čelo polka in bom umirali skupaj!« »Huraj!« so vzklikali vojaki in začeli pripravljati juris.

Zjutraj se je polk razvrstil, a diktatorja ni bilo. Prešlo je par ur. Pričeli so se informirati in izpraševati komandante, tola brez uspeha. Prišel je drugi in tretji dan, a diktatorja ni bilo od nikoder. Nekateri nižji poveljniki so pričeli radi tega pisati poročila o stanju v polku in o nezadovoljstvu vojakov. Neke tako poročilo je prišlo potem v roke načelniku volunškega oddelka, ki je na lastno nesrečo poročal o tem Trockemu osebno. Diktator je zbesnel in se zadrž: »Tako! O meni, vrhovnem vojskovodji pišejo take budalosti?«

Rezultat: Imenovanj šef je bil izročen revolucionarnemu sodišču in obsojen na smrt radi »državnega izdajstva«. Kazen je bila izvršena takoj. V krvi moskovskega krvoločnega diktatorja je vsekakor mnogo zajčje krvi, o osebnem junaštvu pa ni ne duha ne sluha.

Anekdoto posnemamo po pariških listih, kjer se je o njej zelo mnogo pisalo. Ali je resnična ali ne, o tem ne moremo soditi. Po raznih opisih o boljševiških vodjih, ki jih prinašajo svetovni listi, pa je vsekakor verjetno.

NAJNOVEJŠE IZKOPANINE V POMPEJIH.

V Pompejih, ki so postali l. 79. žrtve ognjenika Vezuva, se neumorno nadaljuje delo. Vsak dan prihajajo na svetlo nove zgradbe, nove ulice in trgi, ki pričajo o visoki kulturi starih Rimljanov. Po izrobnosti, ki prihajajo v raznih izkopanih hišah na dan, nam polajajo boljše sliko notranjega rodbinskega življenja starih Rimljanov, kakor vsi pergamenti in knjige. Pri nedavnih izkopanih so bile odkrite tri nove hiše, v katerih je bilo najdeno zopet mnogo stvari, ki nam tolmačijo in razlagajo življenje v rimskih hišah. Izkopane in restavrirane so na novo tri hiše, krasni vzori rimskega razkošja. Ena se nahaja v neki mali uličici in izgleda na zunaj vrlo čedna. Skozi mali vhodni vrtiček in portal se pride v prve sobe, katerih stene so okrašene z jako lepimi freskami. Njih barve so se še popolnoma ohranile. Sredi neke sobe se nahaja kip Ifigenije. V pobočnih solah je istotako mnogo kipov raznih bogov in polbogov. V neki drugi sobi so našli v dobrem stanju tudi še podzglavje krasne postelje. Nad to hišo se nahaja takoj druga, ki je pravi arheološki biser. Sobe so

izvrstno ohranjene; ena je popolnoma rumena, druga črna z rdečimi in zlatimi pasovi. V njej se nahajajo tudi svetiljke vzidane v zid. V trikliniju so še vsi stoli, miza in vse, kar spada zraven. Na stenah so razni napis, med drugimi tudi sledeči: »Ne obračaj poželjivih oči na tuje žene!« Skozi neko luknjo v zidu, so dobivali iz podzemske hrane, kadar je srečni lastnik tega poslopja zaželel, da obeduje v gornjem nadstropju. V tej hiši je vse še nenavadno dobro ohranjeno. Sredi vrta obdanega od žive meje, stoji kip Diane z malim črtvenikom.

Tretja hiša je ogromna, z velikim portalom in triklinijem, čegar stene so polne fresk iz liade in Eneide. V hiši je nekaj elegantnih dvoran in krasen čudovit vrt z mramornatimi skupinami in bogatimi stenci. To je ena najelegantnejših hiš, ki je bila dosedaj odkrita v Pompejih in je bila nedvomno last nekakega bogatega Rimljana, ki je imel poleg denarja tudi še okus za lepoto in eleganco.

ČUDEN SAMOMOR.

Nedaleč Orleansa so potegnili dne 8. t. m. iz reke truplo 38 let stare ženske, ki je izginila že lani 11. novembra. V njeni obleki so našli dobro zaprto listnico, v kateri je bilo 38.000 frankov, med njimi 35 bankovcev po tisoč frankov. Začetkom novembra je ženska mislila, da ji je nekdo njeno malo imetje ukradel. Prijavila je slučaj policiji in imenovala nekoga človeka, ki ga je sumila, nakar so dotičnika res zaprli. Toda že naslednjega dne je našla ženska svoj denar in je bila zaradi neupravičenega osumljenja svojega sosedata tako razburjena, da se je v trenutni zmedenosti vrila v vodo in utonla.

ORIGINALEN POKLIC.

Po Brnu se klatt neki človek, ki po originalnosti svojega poklica gotovo nima primere. Popolnoma mirno pohaja po ulicah in cestah in pazi posebno na to, ako pred kako trgovino stoji kako kolo. Kadar zapazi, da ni nikogar v bližini, odpelje kolo na policijo in je izročil tamkaj kot najden predmet. Lastnik kolesa se seveda kmalu zglašil na policiji, a mu ne preostane nič drugega, kakor da poštenemu najditelju izplača predpisano nagrado in najden predmet. Originalni človek je privedel do sedaj že 12 koles na policijo, ki stoji na statiču, da mu ne more napraviti ničesar, ker mu ni mogoče dokazati, da bi si hotel s svojim postopanjem prisvojiti tujo lastnino.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«, odgovorni urednik Vit. F. Jelenec.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Relativna vlaga
14. jan.	7.	736.4	10.2	sl. jug	megla	0.0
	11.	737.4	6.6	»	obl.	0.0
	21.	737.3	-6.2	»	»	»

Srednja večerjojska temperatura -7.1, nočna -2.6.

Vremenska napoved: več obl. mrzlo vreme. Sočnice vzhajajo ob 7.41, zahajajo ob 16.37.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din, vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, ne premočena do 20 besedi 5 Din, vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. Lahko tudi s — znakom. Na uprašnje se odgovarja le, ako je uprašnje priloženo znakom za odgovor.

Službe

Računski uradnik, izurjen v vseh računskih poslih išče stranskega zasluska za ponoldanske ure. Ponudbe pod »Računski uradnik« na upravo lista. 102

Knjigovodja.

samosojten, išče za dve do tri pruste pooldanske ure dela. Blagovoljne ponudbe pod šifro »78« na upravnštvo »Jutra«. 111

Razno

Proda se 103 čisto nova oprana oprema z masivnim nikljamim okovjem in več raznovrstne kousjake opreme ter ravnokar došle p abte za vozove. Ivan Černe, sedlar, Zg. Šiška št. 116.

Trgovce

mlad in podjeten, želi znanj z resno gospodstvo z nekaj premoženja, kar pa ni pogoj. Cenjeni dopisi pod »Trgovce« na upravo »Jutra«. 94

Proda se

čedna dobro ohranjena omara. Naslov v upravi »Jutra«.

Manžel,

opremljen hotel in hiša s trgovino se takoj proda v lepem letovišču Slovenije. — Poudarje: A. Vidmar, Ljubljana, Bleiweisova cesta 13.

Trgovino

s shrambami in stanovanjem odda v najem g. Alb. Schöner. Leskovec pri hrškem, trgovcu z dobrimi koalicijami in primernim kapitalom. 106

Drva.

Imam naprodaj približno 150 kubičnih metrov bukovih drv. Kdor želi kupiti, naj se obrne na Ivana Pucelj, Dlane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru.

Samostojna prodajalka

zmožna v modni trgovini na tukajšnjem trgu se išče. Ponudbe s sliko na upravnštvo »Jutra«. Glavni pogoj je popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi, poleg nemškega jezika. — Vstop takoj. 81

V korespondencio 71

želi stopiti dobro situiran posestnik z inteligentno damo, a ker sem v dejanju in nehanju Cestinar, odklanjajm Farizejko. Pisma s sliko na upravo »Jutra« pod »Cestinar«, tajnost zanjameca.

Iščo se

priljetna pametna kuharica k mali družini 4 oseb, v lepem prijaznem kraju na dešeli, ki bi se tudi v vrtna dela razumela, sploh znaia vse gospodinjstvo voditi. Vstop takoj ali s 1. febr. Plačilo po dogovoru in medsebi ujem spoznanju. Naslov pri upravnštvo.

Vdovec,

še ne trideset let star, z enim otrokom, z nad 500.000 kronami premoženja in dvema v. nagradama na Dolenjskem se želi spričo romanjskiznanja seznaniti z gospodstvo ali vdoto, ki ima posestvo z gostilno, trgovino ali kakim drugim podjetjem. Tajnost zanjameca. Re-ne ponudbe s sliko naj se pošljajo na upravnštvo »Jutra« pod šifro 500.000. 114

Pristojbenik 98

za takovo, sodno in poštno tarifo (204 strani) je izšel in se ga dobi, ozir. naroči pri izdajatelju dr. Ivanu Čeruetu, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva c. 6. Cena 12 Din, po pošti kot priporočena tiskovina Din 13.50.

Dalmatinsko vino

zajamčeno pristavo, 12 stopenj močno, prvovrstno, se proda od postaje Ljubljana direktno od proizvedca 100 hl skupnjski pa tudi manjše količine. Ponudbe pod »Dalmatinsko vino« na upravnštvo »Jutra«.

Mesečna soba 115

z drži telefonom, priprosto meblirana, z električno razsvetljavo, s posebnim vholom v sredini mesta, se odda zares solidnemu saškemu gospodu. Cena vsemu skupaj 10 in 250 — mesečno. Pismene ponudbe pod »Telefon« na upravo Jutra.

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

Tudi drugi pivci so že došli gledat. Sedaj stoji okrog nasprotnic v krogu in kličejo: «Fair play!» (Enaka borba!) To se pravi, oni zahtevajo, da se spoštuje stara flibustejska šega in da se nasprotnicam pusti svobodna volja. Po tej šegi ne sme dvobojnikom nikdo priskočiti na pomoč, razven, da pobere padlega s tal.

«Hej, prostora!» iznova zavpije Mary Rackam in odstopi za korak, da dobi zalet.

In sedaj plane nad Juano, nameri svoje bodalo proti njenemu obrazu in jo hoče z drugo roko prijeti, da jo vrže ob tla. Kajti kakor je rekla Tomažu, res ni imela namena, da ubije svojo nasprotnico, ampak da jo samo vzame v šolo. Sicer sta pa obe ženski v resnici bili tekmiči, kakor se je sedaj kniaiu izkazalo.

Juana drži z levico svoje krilo, da se ne zaplete vanj, in ima samo desnico svobodno za borbo. Bliskoma odskoči v stran, da se izogne bodalu, paperjenemu proti obrazu, ter sune od strani. S sunkom razpara levico Flibustejske od komolca do zapestja. Mary Rackam je vsa presenečena in obenem besna bolečine in srda, zato zatuli, da vsakdo misli, da je smrtno ranjena. Isti hip pa zopet plane nad španjolko in trikrat tako besno sune proti njej, tako, da uide Juana opasnosti le s tem, da sploh ne poskuša prestreči, marveč da se postopoma umika, morda kar celih šest korakov nazaj.

«Vsaj stoj,» tuli Flibustejska, ki zopet zamahne za nov sunek. «Stoj

vsaj, kurba strahopetna, stoj, tatca moških! In sem pridi, da te na meh.. beneški ljubček, ki je bil prej moj...» Gotovo bi bila še več rekla. In trije možakarji, Tomaž, Loredan in Rdečebriadi, se že namršenih obrvi sovražno merijo. Toda sedaj izgubi tudi Juana svojo mirnost in naenkrat zapre Flibustejski usta, ter se vrže z vso silo nanjo...

Zadnja izdajalska psovka je tako združila obe sovražni tekmiči kakor v zadnjem ljubavnem objemu. Druga drugo drže za lase in obe krvoločni rezili zazvenčita, razparana roka Mary Rackamove pa moči obe telesi s curkom vroče krvi. Objem ne traja dolgo. Mnogo preslaba omaline Juana naenkrat vznak in pade, Flibustejska pa nanjo. Obe to pot molče obličita na kamenitem tlaku. Gledalci mislijo, da sta obe mrtvi. Ko pa se vzdigne ta negibni in zagrizeni par, vidijo, da je mrtva le Mary Rackam, ki se je pri padcu nasadila na Juano bodalo skozi srce. Juana pa je bila le v omedlevici zaradi močnega padca, pri katerem je z glavo in tilnikom udarila po trdem tlaku. Bila je jedva ranjena, kajti bodalo promaganke jo je samo nekoliko oprasnilo.

Ko se je po dolgem času zavedla, je bil Tomaž sklonjen nad njo. Beznic je sedaj prazna, ker so jo vsi zapustili, najprvo Loredan in Rdečebriadi. Tomaževa oči so strmo uprte na Juano, z zamišljenim in zagrizenim izrazom. Juana se strmo zravna in pogleda okrog sebe. Potem pa vpraša z glasom, v katerem zveni še vedno smrtno sovraštvo: «Mrtva?»

«Da!» odgovori Tomaž. Sedaj ga pogleda. Njiju oči se križajo. Ona se spomni... in zardi po vsem obrazu, po čelu in prsih. Mišice se jej napno. Dekle poskoči in zavpije:

«Pa menda vendar nisi verjel...» On jej ne odgovori in le okorno pogleda v drugo stran. Ona zardi še temneje in gleda nekaj hipov neodločno. Potem se naenkrat rezko zakrohota, se ga dotakne s prstom in gospodovalno ukaže:

«Poberi moje bodalo!» Tomaž je pobere. Juana oblizne bodalo, še rdeče sovražnične krvi, in obraz jej je poželjiv. Potem sune bodalo v nožnico in se obrne k vratom. «Hajd,» pravi. «Nazaj na krov! Utrujena sem. Pridi.»

In stopi, ne da bi pogledala nazaj. Tomaž jej molče sledi.

7

Prihodnje tedne je Tomaž Jagnje preživel na krovu «Lepe podlasice», zaprt v svojo kabino, kakor nastrelju mirjasec v svojem brlogu. Nikdo ga ni videl, ni moški ni ženska, ni prijatelj ni sovražnik, ne njegovo moštvo, niti zvesti Ludvik Guenolé, ki ni od svojega prijatelja in brata cela dva meseca dobil življenjskega znaka. Tudi zunanje vesti niso dospеле v kabino, ki je bila kakor zidana. Tomaž ni izvedel besedice o dvoboju med Loredanom in Rdečebradcem, ki se je izvršil po flibustejski šegi. V tem dvoboju je Loredan prestrelil Rdečebradca s puško skozi in skozi, ubil ga pa ni, tako lahko je prenesla rogata Rdečebradceva duša svinec in prah. Sploh prebavljajo ti čudoviti junaški ljudje takšne neužitne stvari kot jeklo, železo, svinec in strelni prah, kakor kdo drugi češplje ali jabolka. Tomaž se ni dvobojeval z nikomur. Niti na misel mu ni prišlo. Živel je kakor divjak, v vedni skupnosti z Juano, ki jo je prisilil v isto samotarenje. Zares tudi ona ves ta čas ni videla živega bitja razen Tomaža in treh svojih mulatskih suženi. Pa tudi od teh jej je nekega dne eno

Tomaž v jezi ubil in jej nifakor ni hotel kupiti nove, češ, dve takšni zvodnici že zadostujeta, tretja je povsem nepotrebna.

Vseh teh osem tednov je «Lepa podlasica» ostala zasidrana pri Krvavem otoku in ni niti enkrat razvila svojih jader za lov ali boj. Ludvik je neprestano molil za dušni blagor vseh prizadatih, ni pa prav vedel, pričem da je. Ali naj se veseli nad to tišino, ki je tako različna od krvavih napadov prešliih mesecev, ali pa naj se tembolj trese pred neznanskim, kar bo še prinesla bodočnost. Kajti od čmernege Tomaževga samotarenja utegne priti najhujše. To je Ludvik vedel: Nekega dne se bo Tomaž pojavil, in takrat bo še mnogo strašnejši, ko je kdaj bil, in še večji krvolok.

Zares se je vse tako zgodilo, kakor se je Ludvik bal. Nekega septemberskega dne — če nisi pogledal v koledar, nisi razločeval januarskega od septemberskega ali majskega — kajti v Zapadni Indiji je celo leto enako brez oblakov in topla, — nekega večera se torej moštvo baš zabava na svoj navadni način z igro in popivanjem, ko se naenkrat in za vse nepričakovano oglasi gospodovalni kapitanov glas, ki se mu doslej še nikdo ni upal nikdar upreti. V hipni in skoraj blazni naglici zapove Tomaž takojšen odhod. Sidro se je takoj vzdignilo, jadra se napno, razne se povežejo. Fregata odrine. Tri dni pozneje zadenejo na trijamborsko jadrnico, ki je prihajala iz Cartagene in bila namenjena za Evropo. Bilo je v bližini sipin, imenovanih Las Dolce Leguas. «Lepa podlasica» je takoj napadla in zavzela svoj plen in Tomaž je lastnoročno pomoril vseh petnajst mož posadke samo za to, ker je eden njih ob začetku sprožil svojo pištolo.

Ta večer je moštvo, ki se je v luninem svitu sprehajalo po krovu, zopet videlo staro sliko, ki je sedaj nekaj tednov ni več bilo. Kapitan in njegova ljubica slonita zopet skupaj pri ograji in gledata ven na morje. Očividno sta se zopet spravila, če sta bila sprta, česar pa ni nikdo za gotovo vedel. Sedaj slonita tu in njuni telesi se stikata tesno, da izgleda kakor da sta eno.

Iznova pričinja sedaj nemirno skletalsko življenje, življenje in beganje v daljave. Življenje svobodnih mož, kakor so le Flibustejski, iskalci sreče...

Natančno kakor nekdanj, je bila sedaj Juana pravi zapovednik ladje in Tomaž pravzaprav le njen poročnik, čeprav skoraj nekoliko manj poslušen ko nekoč in tupatam nekoliko uporen.

V ostalem je pa Tomaž neizpremenjen, le še bolj redkobeseden, glas mu je še nekoliko bolj hrapav in neprijazen. Tomaž zine le tedaj, če da kakšno kratko in določno povelje, nikdar pa za razgovor. Tudi ga ne vidijo več, da bi se približal Ludviku in se z njim prijateljsko razgovarjal. Kvečjemu da je dvakrat ali trikrat, ko je slučajno srečal svojega poročnika na krovu, položil svojo roko na njegovo ramo, drugega nič. Ogovoril ga ni. Le nekega dne je stopil v jutranjem hladu iz svoje kabine, da se nasrka svežega zraka, — moštvo se je pozneje spominjalo vsake podrobnosti, tako nepričakovano je bil ta dogodek, — takrat je prišel Tomaž k krmilu, ob katerem je sedel Ludvik Guenolé in se bavil s kompasom. Tomaž ga na enkrat objame in stisne k sebi, ter ves čas ponavlja s stisnjenim glasom besede: «Oh, brate Ludvik!... Oh, brate moj Ludvik!...» Toda nikdar pozneje se ni več zgodilo kaj sličnega.

(Dajje prihodnjic.)

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge v ozi pod najugodnejšimi pogoji. — Prevzema vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. —

Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Wien, Opatija, Zadar, New-York, Frank Sakser, State Bank. Poslovne zveze z vsemi večjimi mesti v tu- in inozemstvu.

Pozor, lovci!

Kupujem po najvišji ceni sledeče kože: Lisice po . . K 600—750 Kune zlatice po K 2500—3000 Kune belice po K 2000—2500 Diturja po . . K 150—250 Vidre po . . K 1000—1500 Divje zajčje kože po K 30—40

Franco Šmalc,

trgovina s klobuki 82 Ljubljana, Mestni trg 24.

Radi izdelave je naprodaj okoli 100 hl belega in rdečega prav dobrega štajerskega vina.

Očida se tudi manjše množine. Naslov pove uprava „J tra.“ 74

Pozor, kolesarji!

Poslajte rabljena dvokolesa v popolno prenovo, emaliranje z ognjem in ponikljanje. Na željo se kolesa tudi sbranjajo čez zimo.

F. BATJEL, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 2086

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva cesta 9. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Steyr avtomobili

so letos sodelovali pri 15 dirkah in tekmah in so ostali, izjemši eno tekmo v Sviči in eno na Angleškem, kjer so odnesli drugo in tretjo nagrado, v vseh ostalih dirkah zmagali v svoji kategoriji, na Švedskem so odnesli prvo nagrado

za kar najmanjšo porabo bencina

ob najostrejši mednarodni konkurenci. Pri veliki tekmi v Monaku (Nizza) so zavzeli prvo mesto pri vseobčni klasifikaciji. 2135

Glavni zastop tvornice avtomobilov „STEYR“ za Jugoslavijo

Margaretska ulica 6 ZAGREB Telefon int. 13—74.

— Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji —

R. RANZINGER

Ljubljana špeditorska pisarna Jesenice Podjetje za prevažanje blaga, železnice, Erzovozi in tovarni, naravnih promet in Avstrije in v Avstrijo. Zsestavljanje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo. Erzovavi: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Sprejmejo se pridni raznašalci in raznašalke

Dular & Fabiani veletrgovina z manufakturo.

Zaloga: Skladišče Balkan, Ljubljana.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

I-čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: 2013

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munska ulica 19.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica št. 2

Podružnice v Splitu.

Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru.

Ptuju in Brežicah.

Delniška glavnica K 50.000.000.—

Se priporoča za vse v njeno stroko spadajoče posle.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Čekovni račun v Ljubljani št. 10.509.

Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon št. 261 in 413.